

Sociala relationer inom barnskyddsanstalter

- En litteraturstudie om sociala relationernas förutsättningar för utvecklandet av socialt stöd bland de unga

Cindy Rosanne Gunell

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	16830
Författare:	Cindy Rosanne Gunell
Arbetets namn:	Sociala relationer inom barnskyddsanstalter – En litteraturstudie om sociala relationernas förutsättningar för utvecklandet av socialt stöd bland de unga
Handledare (Arcada):	Arla Cederberg
Uppdragsgivare:	Vanda stad, Projektet: Vaikuttavat tavat
<p>Sammandrag:</p> <p>Effekten av barnskyddsanstalter som en interventionsform är ett ämne som forskats mycket i. Däremot har vi i dagens läge relativt lite kunskap om vilken betydelse de sociala relationerna inom anstalten har för de ungas välmående. Detta examensarbete är en litteraturstudie som baserar sig på 6 olika vetenskapliga artiklar analyserat med hjälp av innehållsanalys och är skrivet för Vanda stads projekt <i>Vaikuttavat tavat (VATA)</i>. Syftet med denna forskning är att kartlägga sociala relationers förutsättningar för utvecklandet av resurser i form av socialt stöd bland unga inom olika barnskyddsanstalter. Resultaten tyder på att det finns totalt 8 olika aspekter som utgör en förutsättning för utvecklande av socialt stöd bland de unga; anstaltens struktur och regler, de ungas möjlighet till inflytande, normer och värderingar, respekt och tillit i relationerna, olika erfarenheter och upplevelser, gruppanda och -struktur, personalens professionalitet och gemensamma aktiviteter. Möjligheten till att utveckla socialt stöd är med andra ord kontextbundet och påverkas av flera olika aspekter. För att främja utvecklandet av positivt socialt stöd bland de unga krävs aktivt stöd, handledning och kontroll från personalens sida. Dessutom handlar det om att tillsammans reflektera kring hur man kan ta hand om, stödja, hjälpa och respektera varandra och lyfta fram de värderingar som ligger till grund för det.</p>	
Nyckelord:	Socialt kapital, barnskyddsanstalter, ungas perspektiv, sociala relationer, socialt stöd, gemenskap, Vanda stad
Sidantal:	47
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Degree programme for social services
Identification number:	16830
Author:	Cindy Rosanne Gunell
Title:	Social relationships within child welfare institutions – A literature review of the prerequisites for social relationships development of social support among the youth
Supervisor (Arcada):	Arla Cederberg
Commissioned by:	City of Vantaa, The project: Evidence-based practices in social and health care
<p>Abstract:</p> <p>A lot of research has been done to determine the effect of child welfare institutions as a form of intervention. However, we still have relatively little knowledge about which meaning the social relationships within the institution have for young people’s wellbeing. This thesis is a literature review based on 6 different scientific articles analyzed using content analysis and is written for the city of Vantaa project <i>Vaikuttavat tavat (VATA)</i>. The purpose of this research is to map social relationships conditions for the development of resources in form of social support among young people in various child welfare institutions. The results suggest that there are a total of 8 different aspects which are a prerequisite for the development of social support among the youth; institution structure and rules, youths opportunity to participation and influence, norms and values, respect and trust in relationships, different experiences, group spirit and –structure, staff professionalism and common activities. The opportunity to develop social support is in another words context-bounded and influenced by several aspects. To promote the development of positive social support among the youth is active support, guidance and control by personnel required. Furthermore it is about reflecting together on how to take care of, support, help and respect each other and highlight the values that form the basis for it.</p>	
Keywords:	Social capital, child welfare institution, youths’ perspective, social relationships, social support, community, city of vantaa
Number of pages:	47
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

INNEHÅLL

1	INLEDNING	6
2	FORSKNING OM BARN OCH UNGAS VÄLFÄRD INOM BARNSKYDDSANSTALTER	7
2.1	Effekten av vård utom hemmet	7
2.2	Barn och ungas upplevelser av vården på barnskyddsanstalt.....	8
2.3	Förutsättningar för en god relation mellan personalen och de unga.....	9
2.4	Möjliga förklaringar till ungas utmanande beteende.....	10
2.5	Avslutande reflektioner	11
3	BETYDELSEN AV SOCIALT KAPITAL FÖR MÄNNISKANS VÄLFÄRD	12
3.1	Socialt kapital - Ett fruktbart begrepp	13
3.2	Olika former av socialt kapital	14
3.3	Socialt kapital – ett hinder eller en resurs för människans välfärd?	16
3.4	Betydelsen av att tillhöra en gemenskap.....	17
3.5	Resurser i form av socialt stöd	18
3.6	Hur stödja och främja gemenskap inom barnskyddsanstalter?	19
4	PROBLEMFÖRMULERING OCH SYFTE	21
5	METOD	22
5.1	Litteraturstudie.....	22
5.2	Datainsamling.....	23
5.3	Analysmetod.....	25
5.4	Etiska överväganden	26
6	RESULTATREDOVISNING	27
6.1	Anstalten som ett hem & känsla av gemenskap	27
6.1.1	<i>Positiva upplevelser av anstalten</i>	28
6.1.2	<i>Neutrala och negativa upplevelser av anstalten</i>	29
6.2	Ungas upplevelser av struktur och regler.....	29
6.2.1	<i>Viktiga och fungerande regler</i>	30
6.2.2	<i>Brist på fungerande struktur och regler</i>	30
6.2.3	<i>Trista eller onödiga regler</i>	31
6.3	Ungas relationer till personalen.....	31
6.3.1	<i>Goda och varma relationer mellan de unga och personalen</i>	32
6.3.2	<i>Neutrala relationer mellan de unga och personalen</i>	33

6.3.3	<i>Relationer mellan de unga och personalen som präglas av misstro</i>	33
6.4	Relationerna mellan de unga	34
6.4.1	<i>Goda och varma relationer mellan de unga</i>	34
6.4.2	<i>Neutrala relationer mellan de unga</i>	35
6.4.3	<i>Relationer mellan de unga som präglas av misstro</i>	35
7	ANALYS OCH DISKUSSION	36
7.1	Förutsättningar för formandet av socialt stöd i relationen mellan de unga	37
7.2	Förutsättningar för formandet av socialt stöd i relationen mellan de unga och personalen	40
7.3	Avslutande diskussion	43
	KÄLLOR	44
	BILAGA 1. Tabell över inkluderade artiklar	47

1 INLEDNING

En betydligt stor del av det sociala arbetet är riktat mot dem som lever i samhällets utkanter, det vill säga marginaliserade grupper som till exempel fattiga, hemlösa och kriminella individer. Samhället har under en längre tid hänvisat dessa grupper till olika institutioner med ett dubbla syfte att dels hjälpa dem förändra sin livssituation och dels att undanröja de synligare problemen från gator och torg. I dagens läge strävar man till att avveckla institutionella boendeformer och isolering från det övriga samhället. (Cederlund 2013 s. 299-300, Madsen 2011 s. 13-15) Krav på lika rättigheter och lika behandling kan ses som en del av det man brukar kalla för samhällets moderniseringsprocess (Jönhill 2012 s. 33).

Barn och unga är speciellt utsatta grupper eftersom de inte alltid kan påverka deras uppväxtförhållanden. Alla familjer har sina egna problem och vid fostran av vart femte barn behövs i något skede sakkunnig hjälp. (Taskinen 2007 s. 13-14) I enlighet med Finlands grundlag 19 § (1999/731) är det på statens ansvar att stödja familjen och övriga som svarar för barnets omsorg på sådant sätt att barnets individuella uppväxt och välfärd tryggas. Inom det barn- och familjeinriktade barnskyddet inträder samhällets ansvar ifall barnet riskerar att fara illa på grund av att uppväxtförhållandena äventyrar eller inte tryggar barnets hälsa eller utveckling, eller ifall barnet genom sitt eget beteende äventyrar dem (2 § 2007/417). Primärt försöker man stödja familjen och barnet genom olika stödåtgärder inom öppenvården, men alltid räcker detta inte till för att genomföra omsorgen i enlighet med barnets behov och med tanke på dess bästa - i dessa fall måste barnet placeras utom hemmet (4 § 2007/417). Antalet barnskyddsanmälan år 2014 berörde totalt 63 707 barn. Av detta antal var totalt 10 675 barn och unga placerade utom hemmet, var av 3 773 stycken var placerade i brådskande ordning. Av alla placerade barn och unga var de flesta i åldern 13-17. Under detta år var antalet barn och unga placerade till barnskyddsanstalter totalt 2 402, vilket utgjorde 27 % av alla placeringar. (Kuoppala & Säkkinen 2015 s. 3-5)

Detta arbete kommer att handla om ungas möjlighet till socialt stöd inom barnskyddsanstalter. Med *unga* hänvisar jag till individer i åldern 12-18. Arbetets teoretiska referensram behandlar socialt kapital i form av framförallt socialt stöd samt betydelsen av att tillhöra en gemenskap. Som uppdragsgivare för detta arbete fungerar Vanda stad. Mitt

arbete ingår i deras projekt *Vaikuttavat tavat* – ett projekt som erbjuder generella vårdrekommendationer för stöd av funktionsförmån hos utsatta barn, unga och familjer. Med hjälp av detta arbete vill jag bidra till att öka förståelsen för betydelsen av de ungas sociala relationer inom olika barnskyddsanstalter, som i sin tur kunde hjälpa samhället att utveckla verksamheten inom denna interventionsform.

2 FORSKNING OM BARN OCH UNGAS VÄLFÄRD INOM BARN-SKYDDSANSTALTER

I detta kapitel kommer jag att redovisa för några tidigare forskningar som gjorts inom ramen för barn och ungas välfärd inom olika barnskyddsanstalter. Dessa artiklar behandlar effekter av anstaltsvård, barn och ungas egna upplevelser av vården, betydelsen av goda relationer inom anstalten samt möjliga förklaringar till ungas utagerande beteende.

Mina inkluderingskriterier var att artiklarna skulle vara vetenskapliga publikationer, vara högst 10 år gamla, och behandla barn/ungas välmående inom olika barnskyddsanstalter. Dessa elektroniska sökningar har skett under november 2015 i databaserna ScienceDirect, Wiley Online Library, ABI/INFORM Global och EBSCOhost med följande kombinationer av sökord; *outcomes of residential youth care, youth in residential care and social network, residential youth care and youth perspectives, youth in residential care and quality of life.*

2.1 Effekten av vård utom hemmet

Barnskyddsanstalter är en interventionsform vars effekt på barn och unga är under ständig diskussion. Den följande forskningen har genomförts med ett syfte att redogöra för hur denna intervention kan påverka barn och ungas välfärd. Artikeln *Under one roof: A review and selective meta-analysis on the outcomes of residential child and youth care* (Knorth et al. 2008) är en litteraturstudie där författarna granskat sammanlagt 27 forskningar publicerade mellan år 1990 och 2005. De forskningar som inkluderades har genomförts i USA, Europa, Kanada och Australien och omfattar sammanlagt 2345 barn och unga i åldern 0-23.

Resultaten av denna litteraturstudie tyder på att en placering till barnskyddsanstalt kan bidra till att främja utvecklingen av den psykosociala funktionen hos barn och unga. Författarna påpekar att träning av sociala, kognitiva, emotionella och beteendemässiga färdigheter inom anstaltsvård kan bidra till betydande framsteg och effekter hos målgruppen. Barn och unga med utagerande beteende verkar göra större framsteg i jämförelse med dem som lider av internaliserade problem. De anstalter som tillämpar olika beteendeterapeutiska metoder och strävar till ett nära samarbete med familjerna verkar ha de mest effektiva resultat. (Knorth et al. 2008)

Bland oss människor förekommer det upplevelser om att barnskyddsanstalter som interventionsform huvudsakligen bidrar till negativa effekter på individen och samhället – en upplevelse som författarna påpekar att deras resultat inte stöder. Resultaten av denna forskning tyder på att de barn och unga som blivit placerade till barnskyddsanstalter huvudsakligen har gjort framsteg i välmående och utveckling. För att vidareutveckla effekten av anstaltsvård påpekar författarna att ökad fokus bör läggas på kontinuitet i verksamhet, personalens professionalitet och kompetensutveckling, kombination av individuell- och familjeterapi och ett ökat samarbete med skolan, justitieministeriet och den offentliga social- och hälsovården. (Knorth et al. 2008)

2.2 Barn och ungas upplevelser av vården på barnskyddsanstalt

Southwell & Fraser (2010) har genomfört forskningen *Young people's satisfaction with residential care: Identifying strengths and weaknesses in service delivery*, med syftet att kartlägga unga individers upplevelser och erfarenheter av vården i olika barnskyddsanstalter i Australien. Till denna forskning inkluderades sammanlagt 169 barn och unga i åldern 6-18 som under forskningens gång bodde i en barnskyddsanstalt. Som datainsamlingsmetod användes enkäter riktade för de unga under tre olika tillfällen. Vid behov fick de unga hjälp med att fylla i eller förstå enkäterna av personalen vid anstalten eller forskarna själva.

Forskningsresultaten visar att majoriteten av dessa unga upplevde tillhörighet och trygghet i den anstalt de bodde i och relationerna inom anstalten upplevdes till största delen som fungerande. Majoriteten av respondenterna var tacksamma för den hjälp och stöd

som fanns tillgängligt inom anstalten. Anstaltens regler och struktur upplevdes som klara och motiverade, men de ungas möjlighet till inflytande i olika beslut var något som de flesta var missnöjda med - de unga upplevde att de sällan hade något att säga i olika beslut som fattades inom anstalten. Andra aspekter som flera unga var missnöjda med var mängden frihet och möjlighet till att göra saker som andra jämnåriga kunde göra. Möjlighet till att träffa sin familj oftare var också något som de unga önskade. (Southwell & Fraser 2010)

Southwell & Fraser (2010) påpekar att anstaltsvårdens effekt på dess klienter är beroende av ungas upplevelser av att deras behov blir bemötta på ett respektfullt sätt, att de har möjlighet till inflytande i olika beslut som berör dem själva och känner sig delaktiga och betydelsefulla i sin omgivning. Resultaten av forskningen visar även att yngre respondenter var huvudsakligen nöjdare med anstaltsvården i jämförelse med äldre respondenter. Positiva upplevelser visade sig också förekomma oftare hos de individer som till antal blivit färre gånger placerade.

2.3 Förutsättningar för en god relation mellan personalen och de unga

Relationen mellan klienten och den professionella har en avgörande betydelse med tanke på kvalitet av barn- och ungdomsvården samt dess påverkan på den unga individen. Den följande forskningen; *A secure base? The adolescent-staff relationship in secure residential youth care* (Harder et al. 2012) har haft som ett syfte att klargöra hur relationen mellan de unga och professionella ser ut för totalt 135 stycken unga individer inom barnskyddsanstalter. Forskningen var longitudinell och pågick under ett år i Nederländerna. Som datainsamlingsmetod användes intervjuer och enkäter som besvarades av de unga som bodde på anstalten, enhetens personal samt personalen vid skolan.

Resultaten av denna forskning visar att de unga, personalen på anstalten samt lärare vid skolan upplevde en begränsad känslomässig relation gentemot varandra under två månader från den tid de träffat varandra. Förutsättningarna för en god relation var enligt de unga personalens arbetsmotivation och positiva arbetsmetoder. Enligt personalen var de ungas beteende, motivation samt handlingar avgörande faktorer för relationens kvalitet.

Resultaten av denna forskning visar att förutsättningarna för en god relation är en blandning av dessa ovannämnda faktorer; de ungas motivation samt vilja till förändring, de professionellas arbetsmotivation samt arbetsmetoder samt växelverkan som präglas av ömsesidig respekt, tillit och förståelse. Med andra ord bör bägge parter vara villiga att forma en god relation och vara färdiga att arbeta för att en sådan skulle uppstå. (Harder et al 2012)

2.4 Möjliga förklaringar till ungas utmanande beteende

Huefner & Ringle (2012) har genomfört forskningen *Examination of negative peer contagion in a residential care setting*”, vars syfte var att utreda sambandet mellan ungas problematiskt beteende, antalet barn och unga inom en enhet, personalens arbetserfarenhet samt den tid de unga hade bott på anstalten.

Data insamlades mellan år 2001 och 2004 från flera olika barnskyddsanstalter riktade för barn och unga i åldern 7-18 med socioemotionella problem. Under fyra år samlades veckorapporter av sammanlagt 129 anstalter runt om mellanvästra USA, som innehöll information om möjliga avvikande händelser som ansågs bero på de ungas utmanande beteende. Som exempel nämndes bland annat egendomsskador, fysisk aggression och rymmandet. Med hjälp av meta-analys undersöktes sambandet mellan andelen inträffade incidenter med antalet unga som bodde i anstalten, personalens arbetserfarenhet och den tid de unga hade bott på anstalten. Inga direkta samband mellan antalet unga och mängden inträffade incidenter hittades i denna forskning, däremot var antalet rapporterade incidenter direkt relaterade till personalens arbetserfarenhet samt den tid den unga hade vistats tillsammans på platsen – ett resultat som författarna inte i första hand hade väntat sig. Enligt författarna kunde påverkan av personalens arbetserfarenhet förklaras med att ju mera erfarenhet de hade, ju bättre kontroll hade de troligen över gruppen. Den tid de unga hade vistas tillsammans på platsen antog författarna att kunde förklaras med hjälp av gruppklimat och vårdens effekt på individerna. (Huefner & Ringle 2012)

Beteende är direkt kopplat till individens välmående, vilket i sin tur igen är beroende av flera olika faktorer – därför är det viktigt att se individen som en helhet och förstå den komplexa samverkan mellan individ och miljö. Pinchover & Attar-Schwartz (2014) har

genomfört en kvantitativ forskning ”*Institutional social climate and adjustment difficulties of adolescents in residential care: The mediating role of victimization by peers*”, med ett syfte att förklara sambandet mellan gruppklimat, anpassningssvårigheter samt fysisk våld bland unga inom sammanlagt 32 barnskyddsanstalter i Israel. Som datainsamlingsmetod användes enkäter som besvarades av sammanlagt 1324 unga i åldern 11-19.

Resultaten av denna forskning tyder på att de sociala relationerna inom anstalten och de ungas upplevelse av gemenskap har en avgörande betydelse för förekomsten av olika anpassningssvårigheter samt fysisk våld. Ju bättre gruppklimat och upplevelse av gemenskap, ju mindre risk finns det för förekomsten av våld samt vantrivsel. Pinchover & Attar-Schwartz (2014) menar att det är viktigt med att arbeta för en positiv atmosfär inom anstalten för att främja känslan av trygghet och gemenskap och därmed främja förutsättningarna för välmående och utveckling hos de unga.

2.5 Avslutande reflektioner

De forskningar som beskrivits i detta kapitel innebär exempel på negativt och positivt socialt kapital som barnskyddsanstalter kan medföra de unga; delvis ger denna form av vård positiva effekter medan i vissa fall kan den ha en dålig inverkan på den unga under tiden hon/han är bosatt där. Sammanfattningsvis kunde man konstatera att förutsättningarna för ungas välmående och utveckling inom barnskyddsanstalter är; en god positiv atmosfär, ungas upplevelse av trygghet, gemenskap och delaktighet, klara och rättvisa regler, kontinuitet i verksamhet och de sociala relationen, personalens professionalitet och arbetsmotivation, relationer som präglas av ömsesidig respekt, tillit och förståelse och ett fungerande samarbete mellan olika aktörer innanför och utanför anstalten. Orsaken till att jag valde dessa fem artiklar var att de ger en relativt bra helhetsbild om de områden som står i fokus med tanke på forskning av unga individers välmående inom barnskyddsanstalter. Vidare kommer jag att lägga fokus på vilken betydelse de sociala relationerna har för individens välmående.

3 BETYDELSEN AV SOCIALT KAPITAL FÖR MÄNNISKANS VÄLFÄRD

Det finns ett gammalt talesätt som säger att *”det är inte vad du vet utan vem du känner som är viktigt”*, vilket står för betydelsen av individens sociala nätverk. En av de lyckligaste och mest givande stunder i vårt liv sker i samverkan med andra människor. Socialt kapital står för den grundläggande tanken om att våra närmaste medmänniskor som familj, vänner och arbetskamrater är oersättligt värdefulla resurser som vi kan vända oss till vid olika nödsituationer och som vi kan njuta av som sådana. (Giddens 2007 s. 512, Woolcock 2000 s. 27)

”Från den norska landsbygden kommer en historia om en jordbrukare som drabbades av en olycka och skadades så allvarligt att han inte kunde driva gården själv på ett helt år. Grannarna turades då om att ställa upp och tog på så sätt ansvar för arbetet på gården. Utan denna hjälp skulle han ha tvingats avveckla en stor del av verksamheten. Det är vad socialt kapital handlar om.” (Rønning & Starrin 2011 s. 23)

Socialt kapital handlar alltså om de resurser vårt sociala nätverk kan erbjuda oss. Detta nätverk kan bestå exempelvis av familj, släkt, vänner, grannar, frivilligorganisationer eller arbetsplats. Den kunskap och kontakter våra nätverk har att erbjuda kan hjälpa oss att uppnå våra personliga mål i livet samt öka vår möjlighet att påverka den egna omgivningen. Förutom nyttiga sociala nätverk handlar det även om en känsla av ömsesidig tillit och förtroende, en förståelse av de normer som styr vår omgivning och andra sociala resurser som gör att människor kan handla på ett effektivt sätt. (Giddens 2007 s. 514-515, Rønning & Starrin 2011 s. 23)

Sociala relationer eller nätverk kan också vara negativa – som att tillhöra ett kriminellt gäng eller utsättas för incest inom familjen. Att hjälpa individer i utsatta livssituationer kan därför innebära att hjälpa dem etablera nya människorelationer och vid behov förmå dem att bryta negativa sociala relationer. (Pulkkinen 2002 s. 45-46, Rønning & Starrin 2011 s. 11-12) För individer som lever i utsatta livssituationer är sociala relationer som präglas av ömsesidig tillit och förtroende en av de viktigaste grundpelarna då de ska få hjälp med att bemästra sin egen livssituation. Ökad kunskap om socialt kapital inom socialsektorn ger därmed en bättre förståelse för situationen hos de grupper och individer

som vi arbetar med som professionella. (Fauske 2011 s. 136-137, Madsen 2011 s. 138-140, Rønning & Starrin 2011 s. 11-12)

3.1 Socialt kapital - Ett fruktbart begrepp

Intressen för begreppet socialt kapital har vuxit enormt under 1990-talet. Begreppet används ofta som en samlande beteckning för social integrering, socialt stöd, social sammanhållning och sociala nätverk (Woolcock 2000 s. 25). Socialt kapital är ett begrepp som används inom flera olika yrkesgrupper som bland annat ekonomer, sociologer, statsvetare och socialantropologer. Begreppet är med andra ord tvärvetenskapligt och kan användas för att kommunicera tvärs över disciplingränserna. (Hyypä 2007 s. 43-44, Kajanoja & Simpura 2000 s. 14-15, Rønning & Starrin 2011 s. 39)

Begreppet i dens nuvarande betydelse anses ofta fått sin grund av James Colemans forskning om orsaken till avbruten skolgång, där han förklarar avbrutna studier med tre huvudsakliga faktorer; *mänskligt kapital* som står för föräldrarnas utbildningsnivå, *fiskalt kapital* som beskriver föräldrarnas ekonomiska situation, samt *socialt kapital* som i detta sammanhang står för samarbetet mellan skola och familj (Coleman 1988). Ett annat känt verk som har bidragit till formandet av begreppet är Robert Putnams första kända arbete *Making democracy work* (1993), där han undersökte de ekonomiska skillnaderna mellan norra och södra Italien, som kunde förklaras med skillnaden i människornas sociala kapital. Dessa ovannämnda forskningar har enligt Woolcock (2000 s. 39) fungerat som inspiration för dagens forskning som bidrar till att förstå och förklara det komplexa samspelet mellan människorna och mellan individ och miljö.

Även om rådande litteratur om socialt kapital tyder på en stark koppling mellan barn och ungas välfärd och faktorer knutna till familj, individ och lokalsamhället, saknas bra förklaringar till detta. Grundligare empiriska undersökningar av socialt kapital som en skyddsfaktor samt kunskap om hur detta kunde mobiliseras i familjer och lokalsamhällen skulle behövas. (Fauske 2011 s. 135, Ferguson 2006 s. 9-10) Socialt kapital som ett begrepp har blivit kritiserad för att riskera omfatta allt och ingenting – begreppet omfattar flera olika komplicerade aspekter som tillit, normer och nätverk, vilket gör det enormt svårt att mäta och studera. Samtidigt är litteratur och forskning om socialt kapital väldigt populärt och dess starka sida anses vara dess förmåga att framföra både positiva och

negativa aspekter som olika sociala relationer kan medföra individen. (Woolcock 2000 s. 29)

3.2 Olika former av socialt kapital

Socialt kapital kan studeras ur flera olika perspektiv. Till följande kommer jag kort att redogöra för socialt kapital både på individuell- och kollektivnivå samt skilja på hurudant socialt kapital olika sociala relationer kan utgöra.

Individuellt socialt kapital

Socialt kapital kan granskas både ur ett individuellt och kollektivt perspektiv. Det individuella sociala kapitalet beskrivs ofta som ett *relationellt kapital* på grund av att den är beroende av individens relationer till andra människor. Det finns tre olika former av relationellt kapital; (1) *positionellt kapital*, (2) *förtroende kapital* och (3) *förpliktelse kapital*. Det *positionella kapitalet* (1) står för de resurser vi har tillgång till genom vår placering i våra sociala nätverk, vilket kan användas som en strategi för att utöva makt. Denna position kan också vara förvärvat till exempel genom familjerelationer, intressen eller arbete och behöver därmed inte nödvändigtvis vara avsiktligt. *Förtroende kapital* (2) omfattar de resurser som människan förtjänar med att vara en pålitlig person i andras ögon – de människor som vi vet att vi kan lita på, kan vi dela med oss till exempel erfarenheter, kunskaper eller materiella resurser. Den tredje formen – *förpliktelsekapital* (3) – omfattar de resurser som vi får i form av motprestationer av andra människor, som vi kan förvänta oss av andra med tanke på vad vi har gjort för dem eller som vi är skyldiga någon annan med tanke på vad de har gjort för oss. (Rønning & Starrin 2011 s. 33-34)

Kollektivt socialt kapital

Kollektivt socialt kapital handlar om resurser på kollektivnivå, vilket ofta kallas för *systemkapital*. I jämförelse till det *individuella sociala kapitalet* där individen uppnår resurser som den enbart själv har nytta av, handlar *kollektiv socialt kapital* om resurser en gemenskap har tillgång till genom sina relationer till varandra. Exempel på gemensamma

resurser är tillit, ansvar, bekräftelse och upplevelse av tillhörighet. Eftersom socialt kapital utvecklas i relation till bestämda nätverk kan det vara positivt i ett visst sammanhang och negativt i ett annat. Ett exempel på detta är kriminella gäng som inom sin gemenskap har positivt kapital, medan detta ur samhällets perspektiv granskas som negativt socialt kapital, eftersom gruppens handlingar strider mot samhällets normer. (Rønning & Starrin 2011 s. 33-34)

Socialt kapital kan alltså fungera som en bro mellan individ och kollektiv. Rønning & Starrin (2011 s. 38) påpekar att även om det kan vara meningsfullt att studera socialt kapital i anslutning till enskilda individer, bör man komma ihåg att grunden till att individen har tillgång till detta kapital är att hon/han ingår i ett kollektiv. Ur ett individuellt perspektiv kan den enskildes sociala nätverk fungera som exempelvis socialt stöd, medan denna gemenskap kan bidra till bland annat känslan av tillhörighet hos var och en i gruppen (Piuva et al. 2011 s. 165). Oberoende om man granskar socialt kapital på individ- eller kollektivnivå kan man skilja mellan olika dimensioner av dessa relationer. Starka sociala relationer, eller *starka band* som man ofta talar om, handlar om relationer till den närmaste kretsen som till exempel vänner, familj, släkt och arbetskamrater. Svaga sociala relationer, eller *svaga band*, handlar däremot om relationer till mindre bekanta individer och grupper som exempelvis vännernas vänner. Båda former av sociala relationer har sina positiva sidor, vilket gör att människan behöver både starka och svaga band för att utvecklas. (Hyypä 2007 s. 40-41, Rønning & Starrin 2011 s. 36-37)

Sociala relationer med *starka band* innebär så kallat *bindande socialt kapital*, vilket ofta är den största källan till socialt stöd och tillit (Rønning & Starrin 2011 s. 37, Kajanoja 2012 s. 11). Ju starkare band som råder inom en gemenskap, ju mer samlar det socialt kapital som främjar individens välfärd. Samtidigt kan denna form av sociala relationer innebära negativt socialt kapital för omgivningen eftersom *bindande socialt kapital* bidrar till att stärka gemenskapen, vilket i flera fall kan vara exkluderande för de individer som inte tillhör denna gemenskap. (Hyypä 2007 s. 41) Relationer som däremot består av *svaga band* innehar ofta något som kallas för *överbryggande socialt kapital*. Denna form av socialt kapital kan fungera som en inkörsport till nya resurser i form av till exempel information om jobbmöjligheter. Svaga band är en förutsättning för att skapa nya kontakter till olika gemenskaper och för att förebygga konflikter som kan uppstå mellan olika

grupper på grund av gemensamma normer. (Giddens 2007 s. 512-513, Rønning & Starrin 2011 s. 36-37)

3.3 Socialt kapital – ett hinder eller en resurs för människans välfärd?

Enligt Hyypä (2007 s. 12) och Woolcock (2000 s. 27-28) hänger hälsa och socialt kapital starkt samman. De menar att ju större socialt kapital man har, ju bättre mår man. Socialt kapital kan uppfattas som en välfärdsresurs på grund av dess förmåga att hjälpa individen ta sig ur en utsatt situation, försörja sig, finna arbete och även upprätthålla en god hälsa. En av huvuduppgifterna inom social- och hälsovården är att stärka det sociala kapitalet hos utsatta grupper (Madsen 2011 s. 138, Rønning 2011 s. 67).

Ifall människan tillhör en gemenskap som präglas av negativa vanor som till exempel kriminella handlingar, kan detta nätverk fungera som ett hinder ifall man vill förändra sin livsstil. I dessa fall skulle det optimala vara att samhället skulle erbjuda individen möjligheter till att skapa ett nytt socialt nätverk som skulle bekräfta viljan till en positiv förändring. På detta sätt kan den tidigare identiteten och stigmatiseringen ersättas av mer positiva identiteter. Det är dock värt att påpeka att detta kan vara lättare sagt än gjort, eftersom de gamla nätverken har i flera fall utgjort en form av trygghet hos människan. Att byta nätverk är därför ofta en långsam och känslig process, som kan upplevas som ett illojalt handlande där man sviker tidigare vänner. I denna övergångsfas är det inte ovanligt att människan för en viss tid hamnar i en situation där hon/han inte känner sig hemma någonstans. (Arnsvik 2013 s. 258-261, Krekula 2011 s. 226, Rønning 2011 s. 66-67)

Hurudan form av socialt kapital människans sociala relationer utgör är med andra ord situationsbundet. Detta betyder att vissa relationer kan utgöra positivt socialt kapital för en gemenskap, medan detta kapital ur utomståendes ögon kan granskas som negativt. Inom ett kollektiv kan också medlemmarna påverkas av detta kapital på olika sätt – för vissa kan gemenskapen medföra ett större socialt kapital, medan andra gagnas av detta kapital i mindre mån. En relation kan medföra socialt kapital för den ena parten och samtidigt inte beröra den andra på något sätt vid en viss kontext.

3.4 Betydelsen av att tillhöra en gemenskap

Människan är en social varelse som förverkligar sig i relationer med andra människor och genom att tillhöra en gemenskap. Vår omgivning och människorna runt om kring oss formar oss som individer under hela vår livstid och bidrar även till upplevelsen av hälsa och välfärd. Då människan upplever social delaktighet och ömsesidig tillit gentemot andra människor kan dess personlighet och identitet nå sin fulla form. (Hyypä 2007 s. 45-46, Madsen 2011 s. 96-98, Surakka & Hyypä 2012 s. 8) Social förankring ökar också människans motståndskraft mot motgångar och förluster av olika slag (Nilsson & Waldermarson 2007 s. 41, Starrin 2011 s. 98).

En gemenskap består av ett socialt nätverk vars gruppmedlemmar delar gemensamma eller likartade erfarenheter, spenderar tid tillsammans, formar gemensamma värderingar, upplever samhörighet samt framförallt får positiv bekräftelse av varandra. (Hyypä 2007 s. 31-34, Piironen-Malmi & Strömberg 2008 s. 163-164, Tjersland et al. 2011 s. 210) Att tillhöra en gemenskap innebär både att ge och ta. Det man tar emot är exempelvis stöd, bekräftelse, uppmuntran, omsorg, råd och kritik. Det man ger är i sin tur ett ansvar för de andra; att ställa upp för de andra gruppmedlemmarna då de behöver det, att ge respons och stöd samt att leva upp till de förpliktelser man har åtagit sig gentemot de andra och gemenskapen. (Hyypä 2007 s. 137, Rønning & Starrin 2011 s. 34-35, Salmivalli 2005 s. 36, Tjersland et al. 2011 s. 208-209) En gemenskap styrs alltid av bestämda normer och värderingar som gruppmedlemmarna förväntas följa. Dessa normer kan exempelvis handla om vem man spenderar tid med, hur man beter sig, hur man klär sig och var man vistas. De individer som bryter mot dessa normer riskerar att stötas ur gemenskapen. (Korkiamäki 2013 s. 134, Madsen 2011 s. 101, Rønning & Starrin 2011 s. 32-33, Tjersland et al. 2011 s. 208) Korkiamäki (2013 s. 134) påpekar att mycket få barn och unga anser sig höra enbart en gemenskap.

Att tillhöra en gemenskap har stor betydelse för individens välmående eftersom den kan erbjuda individen den trygghet och möjlighet vår inre psykiska värld kräver. Då människan upplever samhörighet med andra och känner att hon/han är viktig, utvecklas både självkänsla och självförtroende då individen blir mera medveten om sina resurser, svagheter och behov. (Hyypä 2007 s. 31-34, Starrin 2011 s. 92-93) Lika viktigt är det också ibland att tillbringa tid för sig själv, vilket enligt Piironen-Malmi & Strömberg (2008 s.

162-163) är en förutsättning för människans utveckling till en psykiskt stark och självständig individ. Det finns dock en stor skillnad mellan att ibland vilja vara ensam, eller att uppleva ensamhet och brist på nära sociala relationer. Våra sociala relationer medför oss socialt kapital i form av bland annat utveckling av den egna identiteten. Eftersom vår självbild och medvetandet utvecklas i samverkan med andra människor, finns det en risk att självet suddas ut och upplöser sig ifall människan isolerar sig eller inte blir bekräftad av sitt sociala nätverk. Att inte bli bekräftad som människa bidrar snabbt till psykiska störningar och psykisk ohälsa. (Hyypä 2007 s. 136-138, Madsen 2011 s. 97-98, Nilsson & Waldemarson 2007 s. 44-45, Starrin 2011 s. 94-96) Denna form av social utslutning kan vara ett resultat av som ligger utanför individens kontroll, men också något som kan resulteras av individens eget beteende och val i livet. (Giddens 2007 s. 300-302, Piironen-Malmi & Strömberg 2008 s. 161-164)

3.5 Resurser i form av socialt stöd

För att människan kunde uppleva samhörighet och gemenskap krävs framförallt respekt och förståelse gentemot andra gruppmedlemmar. Vi måste kunna få vara oss själva samtidigt som vi ingår som en del i gruppen. För att kunna samarbeta och umgås med andra i gruppen bör man kunna beakta varandras åsikter och behov och samtidigt acceptera att man inte alltid kan få sin personliga vilja igenom. En enskild individs styrka eller svaghet tillhör inte bara honom själv utan påverkar hela gruppen. (Salmivalli 2005 s. 36-37, Walujo & Malmström 1979 s. 12-13,)

Hurudan form av socialt kapital en gemenskap producerar är beroende av dess medlemmar och påverkas således bland annat av antal medlemmar, kön, den tid man spenderar tillsammans, gemensamma intressen, erfarenheter och olika personligheter. Detta betyder också att det sociala kapitalet som formas inom gruppen inte är något som alltid är tillgängligt eftersom dess utveckling är beroende av gruppmedlemmarna och ändrar exempelvis därmed form i samband med att gruppens medlemmar byts. Olika grupper möjliggör olika möjligheter till socialt kapital i form av socialt stöd. Det sociala stödet en gemenskap kan erbjuda är exempelvis förståelse, tröstande, att bry sig om, lyssna, uppmuntande, motiverande, handledande och erbjudandet av råd. Man kan vända sig till sina vänner då man behöver en axel att gråta emot, men lika så vid situationer då man behöver

hjälp med skoluppgifter, val av kläder, eller då man längtar efter praktiska råd för olika situationer. Även handlingar som kan anses som dominerande eller kontrollerande, som exempelvis förnekande, handledande och se efter sina vänner kan räknas som socialt stöd. Denna form av socialt stöd förekommer ofta i nära vänskapsrelationer och gemenskaper som präglas av ömsesidig tillit, intimitet, känsla av tillhörighet, empati, och förståelse. (Korkiamäki 2013 s. 112, 129-134, Rønning & Starrin 2011 s. 34-36)

Det sociala stödet en gemenskap kan erbjuda oss bidrar till kognitiva, emotionella och sociala resurser, som anses viktiga för människans hälsa, självförtroende och välmående. Med kognitiva resurser menas kunskap och information, emotionella resurser står för stöd och tillit och sociala resurser står för möjligheten att utveckla sociala färdigheter. Dessa sociala relationer hjälper också de unga att hitta sin egen plats i gruppen och i samhället. (Korkiamäki 2013 s. 43- 46, Starrin 2011 s. 100)

3.6 Hur stödja och främja gemenskap inom barnskyddsanstalter?

Ett grupperspektiv är speciellt viktigt för de professionella som arbetar med utsatta barn och unga för att kunna förstå de sociala processerna och använda dessa för att främja klienternas välmående och utveckling. Detta innebär att den professionella bör ha en förståelse för var som påverkar gruppens grundstämning och utifrån detta kunna förstärka det positiva och vända det negativa. (Fauske 2011 s. 140-142, Masen 2011 s. 150-151, Tjersland et al. 2011 s. 211) Gruppklimatet hänger även samman med gruppnormer, grupstryck och alliansbildning. Då människorna spenderar tid med varandra utvecklas normer som påverkar hur gruppmedlemmarna uppträder och lägger grunden för allianser och undergrupper. I värsta fall kan gruppmedlemmarna forma gemensamma normer som strider emot anstaltens regler och förväntningar som kan orsaka konflikter mellan de unga och personalen (Tjersland et al. 2011 s. 211). För att undvika dessa konflikter bör personalen ansvara över gemensamma normer och värderingar som bör gälla var och en på anstalten. Det handlar om att reflektera kring hur man kan ta hand om, stödja, hjälpa och respektera varandra och lyfta fram de värderingar som ligger till grund för detta; hur man skapar en anda av sammanhållning och gemenskap (Korkiamäki 2013 s. 110-111, Tjersland et al. 2011 s. 211-212). De professionella inom anstalten har med andra ord en

central roll i fråga om de ungas förutsättningar till utvecklandet av betydelsefulla sociala relationer. För att de unga sinsemellan inte skall producera negativt socialt kapital, som kriminella handlingar, krävs aktivt stöd, handledning och kontroll från de vuxnas sida. Då de vuxna finns tillgängliga och arbetar tillsammans med de unga löper det en mindre risk för konflikter. De vuxna kan antingen stödja och främja de ungas sociala relationer eller fungera som ett hinder och/eller begränsare för dem. (Cederlund & Berglund 2014 s. 113, Korkiamäki 2013 s. 125,)

Möjligheten att spendera tid tillsammans med andra unga och personal inom anstalten spelar en avgörande roll i fråga om goda relationer och gruppanda. Att göra saker tillsammans främjar både relationerna mellan klienterna och mellan klienterna och personalen. Gemensamma upplevelser bidrar till att man lär känna varandra bättre, får gemensamma referenspunkter, blir tryggare med varandra och utvecklar tillit mot de andra i omgivningen. Dessutom främjar gemensamma aktiviteter samarbetsförmågan, förandet av gemensamma normer, tolerans för skillnader, förmågan att ge och ta emot feedback samt andra färdigheter som behövs i livet. Dessa aktiviteter behöver inte nödvändigtvis vara något konstigare än att utföra vardagssysslor som exempelvis tillredning av mat och städning. Aktivitetsgrupper som uppstår ifrån något som intresserar klienterna har alltid större möjlighet att bidra till utveckling och växande – något som bör beaktas av personalen. (Cederlund & Berglund 2014 s. 102-104, Tjersland et al. 2011 s. 213-214) Det är viktigt att alltid bygga vidare på individens resurser och intressen istället för att lägga fokus på vad individen inte kan. Det är viktigt för varje människa att känna sig betydelsefull och respekterad, vilket kan främjas med ett bemötande som utgår ifrån individens resurser som stöder dess delaktighet och självständighet. (Cederlund & Berglund 2014 s. 106-107, Korkiamäki 2013 s. 181-182, Pålsson 1979 s. 4-5)

Att beakta klienternas åsikter och tankar ifråga om diskussioner och beslutsprocesser bidrar också till utveckling av viktiga aspekter som exempelvis självständighet, aktivitet och självförtroende hos unga individer. Att låta klienterna vara med vid planering av verksamhet, fastställande av beslut och utvärdering bidrar även ofta till lojalitet mot de beslut som görs. Även om det vore lättare att definiera det mesta som färdigt och opåverkligt bidrar denna form av praxis snabbt till likgiltighet och passivitet hos klienterna. Att vara öppen, förhandla och tillsammans fundera på tillvägagångssätt och regler bidrar till delaktighet och medansvar. Denna form av delaktighet förutsätter tydlighet ifråga om

vad de unga kan påverka och vilka ramar som i sin tur är fasta. (Tjersland et al. 2011 s. 217)

Men det är inte bara frågan om att tillhöra en grupp utan också hur man blir bemött i gruppen - känner man sig välkommen eller utanför? Konstruktiva erfarenheter och ett positivt bemötande spelar en central roll för individens positiva utveckling. (Cederlund & Berglund 2014 s. 103-105, Kylén 1979 s. 3, Walujo & Malmström 1979 s. 16.) Därför är det viktigt att vara medveten om att människans handlingar, gester och ord kan tolkas på flera olika sätt. Detta betyder att om någon upplever att det är positivt då någon frågar hur man mår, kan någon annan samtidigt uppleva detta som kränkande. Gester och ord vars mening i sin grund är goda kan tolkas som något negativt. I dessa fall kan handlingarna inte ses som positivt socialt stöd, eftersom individen själv inte tolkar det som det. (Giddens 2007 s. 139-140, Korkiamäki 2013 s. 132)

4 PROBLEMFORMULERING OCH SYFTE

Syftet med detta arbete är att kartlägga sociala relationernas förutsättningar för utvecklandet av resurser i form av socialt stöd bland unga inom olika barnskyddsanstalter. Härmed har jag valt en frågeställning för mitt arbete;

- Vilka förutsättningar för socialt stöd kan de ungas sociala relationer utgöra inom barnskyddsanstalter?

Jag önskar att detta arbete kunde hjälpa professionella att planera och reflektera över sin verksamhet inom ramen för denna intervention. Jag valde att lämna bort alla former av sociala relationer som råder utanför anstalten som exempelvis relationerna till familj, inom skolan och hobbyer på grund av att jag inte hittade tillräckligt med material av god kvalitet som kunde inkluderas till mitt arbete. Jag valde att utgå ifrån de ungas perspektiv eftersom jag anser att deras röst måste bli hörd med tanke på att utveckla en förståelse för deras personliga åsikter, önskemål och erfarenheter. I nästa kapitel kommer jag att gå in på min arbetsprocess.

5 METOD

I detta kapitel beskriver jag metodval och uppläggningsen av mitt arbete. Jag börjar med att presentera och motivera den valda metoden, var efter jag redogör metoden av datainsamling och förklarar hur jag analyserat och bearbetat data. Till slut kommer jag att reflektera över arbetets etiska aspekter.

5.1 Litteraturstudie

En litteraturstudie handlar om att samla in sekundärdata - det vill säga data som samlats in av andra människor i form av vetenskapliga tidskriftsartiklar och/eller andra vetenskapliga rapporter. (Jacobsen 2007 s. 114) Tidigare dokumenterad kunskap om ämnet samlas och frågorna ställs till litteratur i stället för att själv fråga dem av målgruppen (Forsberg & Wengström 2013 s. 70). En litteraturstudie kategoriseras som en kvalitativ forskningsmetod, vilket innebär en strävan efter att förklara, tolka, förstå och beskriva. Denna förhållningsätt kännetecknas av objektivitet, systematik och kritiskt tänkande. (Forsberg & Wengström 2013 s. 45) Då man utför en litteraturstudie bör man inkludera både kvantitativa och kvalitativa artiklar (Friberg 2006 s. 116).

Det kan vara till nytta att utföra en litteraturstudie vid situationer där det är svårt eller omöjligt att samla in primärdata om det valda ämnet. Andra vanliga orsaker till att man utnyttjar sekundärdata är vid situationer där man vill förstå hur andra har tolkat en viss händelse eller då man vill sammanfatta den information som redan finns om ämnet i fråga. (Jacobsen 2007 s. 113-114) Enligt Friberg (2006 s. 116) är det primära problemet att data ofta är insamlat i ett annat syfte än det man själv har, vilket innebär en begränsning till vad man själv kan utnyttja av andras forskningar. Urvalet kan härmed bli begränsat och selektivt, ifall man enbart väljer källor som stöder den egna subjektiva ståndpunkten. Detta instämmer också Jacobsen (2007 s. 115) med. Det finns även en risk att felaktiga slutsatser dras ifall kvalitetsgranskningar av referenserna fattas - bedömningen av källornas pålitlighet, urvalsprocess och ett kritiskt förhållningssätt blir härmed mycket centrala med tanke på forskningens kvalitet (Forsberg & Wengström 2013 s. 26). Ifall man väljer att samla in primärdata på egenhand har man kontroll över hela processen och datas reliabilitet kan kontrolleras. Denna möjlighet begränsas vid en litteraturstudie. (Jacobsen 2007 s. 115)

Beroende på vilket syfte en forskning har finns det olika alternativ för att utföra en litteraturstudie. Man brukar skilja på allmän litteraturstudie, systematisk litteraturstudie och begreppsanalys. Genom att använda sig av en allmän litteraturstudie strävar man till att kartlägga det aktuella kunskapsläget om ämnet i fråga. (Friberg 2006 s. 115-116) Skillnaderna mellan en allmän och systematisk litteraturstudie ligger i kritisk värdering, analys av resultat samt litteratursökning. En systematisk litteraturstudie bör innebära en inkludering av all relevant forskning inom det valda området som omfattar både publicerade och icke publicerade forskningar. (Forsberg & Wengström 2013 s. 27-28) Detta ansåg jag att skulle ha varit utanför ramen av min forskning och valde därför att utesluta denna metod. Begreppsanalys innebär ett syfte att förtydliga och öka förståelsen för konkreta fenomen som något visst begrepp innefattar; det handlar om att utforska ett begrepps ursprung, betydelse samt olika perspektiv på begreppets betydelse (Forsberg & Wengström 2013 s. 32). Detta passade inte in med mitt syfte att samla in och analysera den kunskap som redan finns tillgängligt inom ramen för mitt tema. På grund av dessa motiveringar verkade den allmänna litteraturstudien som den mest lämpliga metoden för mitt arbete. Denna forskning hade även kunnat förverkligas med hjälp av empiriska eller kvantitativa metoder, men på grund av tidsplanen för arbetet var dessa metoder inte lämpliga.

5.2 Datainsamling

I den med en litteraturstudie är att systematiskt hitta publicerad information som inkluderas i forskningen. Denna process kan ses som en kritisk och central del av arbetet. Det vanligaste sättet att hitta material är att söka med hjälp av genomtänkta ämnesord och nyckelord i olika databaser. (Forsberg & Wengström 2013 s. 48) Att söka fakta med hjälp av olika databaser förutsätter att man formulerar rätt frågor, avgör hur gammalt materialet får vara, på vilket språk samt väljer vilken studietyp lämpar sig bäst för det egna arbetet (Forsberg & Wengström 2013 s. 79). Dessutom är det centralt att kritiskt reflektera kring källornas kvalitet och relevans (Höst & et al. 2006 s. 60).

Forsberg & Wengström (2013 s. 30) påpekar att det egentligen inte finns några regler för antal forskningar som skall inkluderas i en litteraturstudie. Enligt dem lönar det sig att inkludera all relevant forskning inom sitt område, men på grund av ekonomiska skäl och

tidsram var detta inte möjligt för mig. Personligen använde jag mig 6 st. vetenskapliga artiklar. Mina inkluderingskriterier var följande;

- Materialet bör grunda sig på ungas egna upplevelser av deras sociala relationer inom barnskyddsanstalten
- De barn och unga som berörs i forskningarna bör vara över 10 år gamla
- Materialet bör svara på min forskningsfråga
- Materialet bör vara publicerat mellan år 2003 och 2015
- Materialet skall vara tillgänglig i fulltext

I *Tabell 1* nedanför har jag sammanfattat relevant information om min datainsamlingsprocess. Materialet för mitt arbete har jag hittat under november- och decembermånad år 2015. Jag började hela datainsamlingsprocessen med att klargöra vilka nyckelord som används inom ramen för forskning om barnskyddsanstalter, var efter jag började söka efter material publicerat mellan år 2003 och 2015. Jag hade planerat att inkludera 8 stycken forskning efter skolans rekommendation, men hittade enbart 6 stycken som var relevanta, vetenskapliga och som uppfyllde mina inkluderingskriterier. Antal exkluderade forskning blev till antal för många för att kunna presentera i en tabell. Orsaken till att jag inte utnyttjade dessa forskning var på grund av att de inte uppfyllde mina inkluderingskriterier.

Tabell 1. Datainsamlingsprocess

Databas	Sökord	Antal träffar	Antal inkluderade
Academic Search Elite (EBSCOhost)	Residential youth care AND youth perspectives	6	1
Google Scholar	Nuorten kokemuksiä nuorisokodissa asumisesta JA sosiaaliset suhteet	327	2
ScienceDirect	Residential youth care AND youth experiences of institutional care	2,339	1
	Residential youth care AND youth social relationships in a institutional establishment	85	1
Manuell sökning			1

5.3 Analysmetod

I kvalitativ forskning kan syftet med dataanalysen vara att förstå, beskriva, förklara och tolka det man valt att undersöka. Att analysera data kan vara utmanande eftersom man bör omvandla stora mängder data till förståeligt, välja ut det väsentliga man skriver om samt identifiera både likheter och olikheter i materialet. Vid analysering av data bör författaren även beskriva sin egna analytiska process. (Forsberg & Wengström 2013 s. 150) Som analysmetod för detta arbete använde jag mig av innehållsanalys.

En innehållsanalys karaktäriseras av att systematiskt dela upp materialet i mindre delar för att kunna identifiera likheter och olikheter. Genom att identifiera olika mönster och teman samt kategorisera dessa, blir forskaren själv medveten om mönster som inte nödvändigtvis finns rakt uttalat i materialet. (Forsberg & Wengström 2013 s. 151, Tuomi & Sarajärvi 2009 s. 93) Analysprocessen brukar ofta delas in i sex steg; (1) tematisering, (2) kategorisering, (3) fylla kategorierna med innehåll, (4) räkna antalet gånger som ett tema nämns, (5) identifiera likheter och skillnader mellan data, (6) söka förklaringar till skillnader. (Jacobsen 2012 s. 146-159) Enligt Tuomi & Sarajärvi (2009 s. 95-97) lämpar sig denna metod best för sådana forskningar som inte grundar sig på en hypotes eller förhandsantaganden, vilket var huvudorsaken till att jag valde denna analysmetod. Dessutom möjliggör denna metod flera alternativa sätt att presentera resultat av det valda ämnet, vilket alltid är positivt. Det är viktigt att påpeka att denna analysmetod enbart kan bidra till att sammanfatta kunskap i olika kategorier, medan det är forskarens uppgift att därefter reflektera kring materialet och dra eventuella slutsatser om fenomenet som valts att undersöka (Tuomi & Sarajärvi 2009 s. 103-104).

I praktiken började jag med att (1) läsa materialet och identifiera meningsbärande enheter, var efter jag kategoriserade dessa teman i enskilda grupper enligt arbetets syfte och frågeställning (2). Efter detta namngav jag grupperna med beskrivande meningar - det vill säga fylla kategorierna med innehåll (3). Till näst brukar man räkna antalet gånger som ett visst begrepp nämns (4), vilket jag valt att inte göra eftersom jag anser att detta inte var nödvändigt med tanke på att få svar på min forskningsfråga. Till slut letade jag efter skillnader och likheter i data (6) och försökte hitta förklaringar till dessa med en koppling till tidigare forskning och min teoretiska referensram (7). Resultaten av litteraturstudien presenteras under rubriken *Resultatredovisning*.

I *Tabell 2* nedanför har jag sammanfattat de huvud- och underkategorier som jag hittade under min analysprocess. Resultaten av litteraturstudien presenteras under rubriken *Resultatredovisning*.

Huvudkategorier	Underkategorier
Anstalten som ett hem & känsla av gemenskap	<ul style="list-style-type: none"> • Positiva upplevelser av anstalten • Neutrala och negativa upplevelser av anstalten
Ungas upplevelser av struktur och regler	<ul style="list-style-type: none"> • Viktiga och fungerande regler • Brist på fungerande regler och struktur • Trista eller onödiga regler
Ungas relationer till personalen	<ul style="list-style-type: none"> • Goda och varma relationer mellan de unga och personalen • Neutrala relationer mellan de unga och personalen • Relationer mellan de unga och personalen som präglas av misstro
Relationerna mellan de unga	<ul style="list-style-type: none"> • Goda och varma relationer mellan de unga • Neutrala relationer mellan de unga • Relationer mellan de unga som präglas av misstro

Tabell 2. Identifierade huvud- och underkategorier vid analysprocessen

5.4 Etiska överväganden

Enligt Forsberg & Wengström (2013 s. 69-70) bör man börja med att göra etiska överväganden förrän man påbörjar en litteraturstudie. Följande punkter är viktigt att ta till beaktning; att redovisa alla inkluderade referenser som ingår i litteraturstudien, presentera resultaten oberoende om de stöder eller inte stöder den egna forskningsfrågan och/eller åsikter, samt enbart inkludera forskningar som fått tillstånd från en etisk kommitté eller där forskaren noggrant övervägt etiska aspekter. Jacobsen (2012 s. 32-37) nämner tre grundläggande etiska krav som bör beaktas inom all forskning; skydd av privatliv, informerat samtycke och krav på korrekt presentation av data. Detta är något man bör även ta till hänsyn vid val av materialet för forskningen. All data skall presenteras och återges på ett så korrekt sätt som möjligt. Man bör undvika att återge data som tagits ur en annan kontext än den kontext man själv har fokus på, eftersom informationen i dessa fall kan bli förvrängt. All form av oärlighet inom forskning är strikt förbjudet. I praktiken innebär detta till exempel plagiat, missvisande analys av data samt fabricering av material. En god forskning

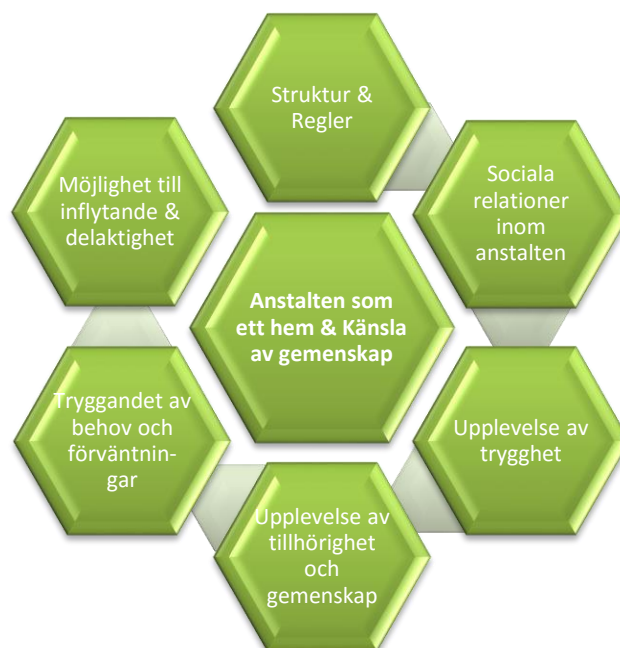
förutsätter att författaren är ärlig och öppen vid beskrivningen av de val man gjort under undersökningsprocessen. (Jacobsen 2012 s. 37-38, Tuomi & Sarajärvi 2009 s. 132-133) Att vara öppen genom hela arbetsprocessen är också något som Höst & et al. (2006 s. 116) hänvisar till. Enligt dem begreppet spårbarhet en central aspekt vid utförandet av kvalitativa forskningar. De menar att all data som återges bör kunna spåras tillbaka till det ursprungliga innehållet, vilket förutsätter att arbetsprocessen bör vara förklarad i detalj.

6 RESULTATREDOVISNING

I detta kapitel redogörs resultatet av min litteraturstudie som baserar sig på 6 stycken vetenskapliga artiklar. Närmare beskrivning av artiklarna finns i slutet av arbetet i *Bilaga 1*. För att göra det lättare att hänvisa till artiklarna i fråga har jag valt att numrera dem från 1-6. Artiklarnas kvalitet har jag bedömt enligt kriterier för kvalitetsvärdering (Forsberg & Wengström 2013 s. 115-118) och anser att alla forskningar har en hög kvalitet med undantag av artikel nummer 3, på grund av ett begränsat antal deltagare i forskningen och avsaknad av kontrollgrupp. Resultaten av min forskning presenteras under fyra följande huvudrubriker; (1) Anstalten som ett hem & känsla av gemenskap, (2) ungas upplevelser av struktur och regler, (3) ungas relationer till personalen, (4) relationerna mellan de unga.

6.1 Anstalten som ett hem & känsla av gemenskap

Resultaten visade att ungas upplevelser av anstalten som ett hem och deras känsla av gemenskap var beroende av anstaltens struktur och regler, de sociala relationerna inom anstalten, upplevelse av trygghet, tillhörighet och gemenskap, relationernas uppfyllande av individuella behov och förväntningar samt ungas möjlighet till inflytande och delaktighet. De olika upplevelserna har jag delat i två olika underkategorier; (1) positiva upplevelser av anstalten och (2) neutrala och negativa upplevelser av anstalten.

Figur 1. Faktorer som påverkar ungas upplevelser av anstalten som ett hem och deras känsla av gemenskap

6.1.1 Positiva upplevelser av anstalten

I varje artikel som inkluderades i min forskning kom det fram att det fanns unga som upplevde anstalten som dess nya hem och människorna där som sin familj. De flesta unga hade bott en lång tid av sitt liv på anstalten och upplevde att de inte längre hörde hemma i sin ursprungliga familj och den värld som de levde i. (1, 3, 5, 6) Flera unga talade om syskon och bröder då de hänvisade till andra unga på anstalten och några berättade att de upplevde personalen som sina föräldrar (1, 3, 4, 5)

I artikel 2 och 5 förekom det också likartade upplevelser. Anstalten upplevdes som det första riktiga hemmet som öppnade en helt ny värld för de unga. Några deltagare beskrev ungdomshemmet som ett ideal och underbart ställe att bo på som väckte många varma minnen hos dem. Orsaken till de positiva upplevelserna nämndes vara den trygga och varma atmosfären, de nära och goda relationerna till personalen och de andra unga på anstalten samt känsla av gemenskap och trygghet (1, 2, 3, 4, 5, 6). Andra orsaker var trygghet av grundbehoven (1, 3), möjlighet till inflytande (3, 4), möjlighet att vid behov också vara ensam (1, 3, 4, 5) och tiden man spenderat på anstalten (1).

6.1.2 Neutrala och negativa upplevelser av anstalten

Några respondenter upplevde anstalten som bra en plats att bo på, men uppfyllde inte deras kriterier för att vara ett hem. (1, 2, 3, 4, 5) Orsaken till detta var enligt vissa unga det faktum att det var fråga om en anstalt där personalen fick betalt för att vara med de unga och därmed kändes relationerna inte äkta/genuina (1, 3, 4, 5, 6). Andra aspekter som hindrade upplevelsen tillhörighet var brist på varaktiga relationer (3, 4, 5), reglerna och begränsningar på anstalten (3, 4, 5, 6), brist på gemensamma aktiviteter tillsammans med personalen och andra unga (5, 6), brist på fred (3), upplevelse av att ingen bryr sig om en eller uppmuntrar en (2, 3, 6, 4), brist på tillit gentemot andra unga och personal (2, 3, 6, 4,5) samt upplevelsen av att man inte hade möjlighet att påverka beslut som fördes (1, 2, 3, 4, 6). Vissa unga vantrivdes på anstalten och upplevde inte platsen som ett hem. Flera unga väntade på att få flytta till ett eget hem där de kunde göra vad de själva önskade. Några upplevde anstalten som ett fängelse eller straff på grund av dess strikta regler och dåliga atmosfär (2, 3, 5).

6.2 Ungas upplevelser av struktur och regler

De ungas upplevelser av anstaltens struktur och regler var väldigt varierande. Dessa variationer visade sig bero på följande aspekter; möjlighet till inflytande, tidigare erfarenheter och upplevelser, känsla av trygghet, konsekvens och rättvisa, normer och värderingar, samt gruppdynamik och -struktur. De olika upplevelserna som de unga hade har jag delat i tre olika underkategorier; (1) viktiga och fungerande regler, (2) brist på fungerande struktur och regler och (3) trista eller onödiga regler.

Figur 2. Faktorer som påverkar ungas upplevelser av anstaltens struktur och regler

6.2.1 Viktiga och fungerande regler

Enligt resultaten upplevde största delen av de unga reglerna och strukturen på anstalten som rättvisa, rimliga och viktiga för allas välmående. Det kom fram att de unga upplevde att fungerande regler bidrog till utvecklingen av ansvar och självständighet, vilket upplevdes positivt (2, 3). Resultaten tyder på att de unga som fått vara delaktiga i olika beslut genom att till exempel tillsammans fundera på gemensamma spelregler var mer lojala gentemot dessa regler och beslut. Dessa unga förstod meningen med de beslut som fattades och ansåg att det var viktigt med konsekvenser då de gemensamma spelreglerna bröts. (1, 2, 4, 6) Det kom fram att flera unga var väldigt tacksamma för de gemensamma överenskommelserna som bidragit till att de lärt sig exempelvis städa sitt eget rum och tvätta byk (3).

6.2.2 Brist på fungerande struktur och regler

Resultaten tyder på att flera unga upplevde brist på struktur och fungerande regler (1, 2, 3, 4, 6). De unga berättade att vissa av personalen inte var konsekventa med reglerna; ibland fick man göra något och en annan gång inte, ibland fanns det konsekvenser då reglerna bröts och ibland slapp man konsekvenserna. Reglerna och begränsningarna ansågs allt för ofta sakna motiveringar och de unga ansåg att de inte kunde påverka de beslut som

fördes av personalen. Ett annat problem som kom fram var att vuxna sinsemellan inte var överens om reglerna, vilket orsakade orättvist bemötande mellan alla parter (2, 3). Resultaten tyder på att denna form av brist på struktur skapade känslor av otrygghet hos de unga, eftersom de upplevde att man aldrig egentligen visste hurudant beteende man kunde förvänta sig av både personalens sida samt de andra unga inom anstalten.

6.2.3 Trista eller onödiga regler

Till denna grupp hör de unga som upplevde att det fanns för mycket regler som styrde och begränsade deras tillvaro på olika sätt. Resultaten tyder på att de unga ofta upplevde att personalen inte litade på dem, då personalen exempelvis använde övervakningskameror och grävde i deras privata saker med ett syfte att hitta något som inte var tillåtet att ha på anstalten. En annan aspekt som de unga var missnöjda med var upplevelsen av fysisk isolering i form av för strikta regler angående den tid man fick tillbringa utanför anstalten samt straff som baserade sig på denna form av begränsning. (2, 3, 5, 6) Det kom också fram att även om det fanns regler i huset fungerade det inte på grund av att personalen inte hade kontroll över gruppen (2, 4, 6), vilket kom till uttryck som bland annat våld och stjälandet (4, 6), samt annat beteende som gick emot de gemensamma överenskommelserna och normerna (2, 4).

En del unga beskrev rutinerna som trista eftersom de upprepade sig varje dag. Veckosluten upplevdes som veckans höjdpunkt då rutinerna bröts och man hade möjlighet att göra roliga saker som exempelvis tillbringa tid med sina vänner utanför anstalten. (1, 5) Som motsats till upplevelsen av alltför strikta regler förekom det också upplevelser av allt för slappa regler, vilket orsakade en känsla hos de unga av att ingen egentligen brydde sig om vad de till exempel gjorde utanför anstalten, bara de kom hem till natten (2).

6.3 Ungas relationer till personalen

Resultaten visade att de olika upplevelserna av relationerna mellan de unga och personalen var beroende av både ungas och personalens personligheter, individuella behov, värderingar och normer, personalens arbetsmotivation och kompetens, kontroll samt personalens förmåga till empati och förståelse. De olika relationerna har jag delat i tre olika

underkategorier; (1) goda och varma relationer mellan de unga och personalen, (2) neutrala relationer mellan de unga och personalen och (3) relationer mellan de unga och personalen som präglas av misstro.

Figur 3. Faktorer som påverkar ungas upplevelser av deras relation till personalen

6.3.1 Goda och varma relationer mellan de unga och personalen

Resultaten visar att de flesta av unga hade åtminstone en vuxen person som de kom bra överens med, litade på och upplevde som viktig för dem. Flera unga beskrev relationen till en del av personalen som den närmaste och viktigaste relationen de för tillfället hade. Personalen erbjöd dem stöd, råd, uppmuntring och kärlek, vilket de unga tydligt uppskattade och fick dem att känna sig betydelsefulla. (1, 2, 3, 5) De flesta unga upplevde att de varit speciellt viktigt för någon arbetstagare, vilket främjade deras självkänsla och självförtroende (1, 2, 3, 4, 5). Denna upplevelse förekom i varje forskning med undantag av artikel nummer 6.

Relationen till egenvårdare var också mycket varierande. Vid bästa fall upplevde unga deras egenvårdare som den person man alltid kunde vända sig till, oberoende var det var fråga om. (1, 2, 3, 4, 5) Några unga berättade att de även haft kontakt efter att den unga flyttat till egen bostad eller den vuxna bytt arbetsplats (2, 5). Resultaten visar att de unga uppskattade speciellt mycket sådana vuxna som accepterade dem som de var och gav dem positiv bekräftelse.

6.3.2 Neutrala relationer mellan de unga och personalen

Till denna grupp hörde de unga som berättade att de generellt kom överens med personalen, men ingen av dem blev på något sätt särskilt viktiga för dem. Flera av dessa unga upplevde att arbetstagarna var helt okej, men förstod inte deras behov och såg bara till att de praktiska sakerna ordnade sig som exempelvis skolgång och vardagsrutinerna. (2, 3) Flera upplevde att några av personalen inte var tillräckligt kompetenta för arbetet vilket kom till uttryck som bland annat brist på förståelse, kontroll, låg arbetsmotivation och orättvist bemötande gentemot de unga. (2, 3, 4, 6) Resultaten visar att dessa upplevelser väckte otrygghet hos de unga då de upplevde att personalen inte var det första alternativet man skulle välja då man hade något på hjärtat.

I artikel 2 och 6 kom det fram att de unga upplevde att personalen begränsade deras möjligheter att vara tillsammans och stödja varandra vid svåra situationer. Dessa unga berättade att då exempelvis någon av dem mådde dåligt och skulle ha varit i behov av stöd från kamraternas sida, begränsades eller hindrades denna möjlighet då de vuxna skiljde de unga ifrån varandra. Resultaten visar att orsaken till denna handling oftast var personalens uppfattning om den ungas behov av att få professionellt stöd. Samtidigt berättade flera av de unga att de i dessa situationer istället skulle ha pratat med sina kompisar på anstalten, eftersom de upplevde att personalen inte kunde erbjuda samma form av stöd som de själva kunde ge varandra.

6.3.3 Relationer mellan de unga och personalen som präglas av misstro

Några beskrev deras relation till de flesta av personalen som hopplös och dålig. Orsaken till den dåliga relationerna nämndes vara arbetstagarens brist på förståelse, empati och de ungas upplevelse av att personalen inte genuint brydde sig om dem. De unga berättade att de skulle ha önskat att de vuxna skulle ha brytt sig om dem samt förstått dem bättre. Flera upplevde att vissa vuxna inte någonsin försökt närma sig eller förstå deras känslor och tankar, vilket kunde orsaka att de unga själva tappade motivationen för att forma en nära relation till de vuxna. Det kom också fram att flera unga önskade att de vuxna skulle ha lagt märke till att de inte mådde bra och skulle ha startat en diskussion om det. Denna grupp sade att de skulle ha behövt någon vuxen som de kunde lita på och vända sig till, men att sådan vuxen inte existerade bland personalen. (2, 3, 4, 5)

Flera unga upplevde att de blev orättvist bemött av personalen då de exempelvis alltid ingrep då de unga gjorde något fel, men brydde sig inte om orsaken till detta beteende. Positiv feedback var något de unga berättade saknas; då de gjorde något fel blev de utskällda, medan goda handlingar och beteende enbart togs förgivet. (2, 3) Resultaten tyder på att det i flera fall saknades en tillitsfull relation mellan de unga och personalen. De unga beskrev att personalens brist på tillit gentemot de unga, även om det var orsakat av eget beteende, kändes väldigt dåligt.

6.4 Relationerna mellan de unga

Resultaten visade att de ungas relationer till varandra var beroende av deras personlighet, upplevelser och erfarenheter, individuella behov, intressen, värderingar och normer, samt personalens professionalitet. Dessa relationer har jag delat i tre olika underkategorier; (1) goda och varma relationer mellan de unga, (2) neutrala relationer mellan de unga och (3) relationer mellan de unga som präglas av misstro.

Figur 4. Faktorer som påverkar relationerna mellan de unga

6.4.1 Goda och varma relationer mellan de unga

En mycket stor del av unga beskrev deras relationer till andra unga inom anstalten som mycket goda och varma. De unga sade att de stötte och hjälpte varandra alltid vid behov.

Resultaten visar att en stor del av de unga upplevde att de hade en bra gemenskap som präglades av ömsesidig tillit och förståelse. De unga stod upp för varandra vid knepiga situationer, fanns där för en och försökte alltid sitt bästa för att stödja och hjälpa varandra i olika situationer. (1, 2, 3, 4, 6) Förutom känslomässigt stöd erbjöd de varandra också materiellt stöd som exempelvis kläder och smink (6), vilket tyder på en tillitsfull relation. En del unga upplevde denna gemenskap som den största orsaken till att de trivdes på anstalten (2, 6). I varje forskning kom det fram en grupp unga som berättade att de aldrig kände sig ensamma på grund av att de hade varandra och de alla hade någonting gemensamt.

6.4.2 Neutrala relationer mellan de unga

Till denna grupp hör de unga som upplevde att de hade kompisar på anstalten men att relationerna saknade tillit. De unga berättade att detta berodde på att flera stål saker från varandra, skvallrade eller handlade mot de gemensamma normerna på andra sätt. (2, 4, 6) Några unga upplevde att de inte egentligen hade något annat gemensamt med de andra unga än att de bodde på samma plats. De kom överens med varandra men upplevde inte de andra som nära vänner. (3, 2)

Resultaten visar att i varje anstalt förekom det flera subkulturer. Dessa grupper hade formats på grund av motstridiga normer eller vid situationer då de unga flyttade bort eller någon ny person flyttade till anstalten. Relationerna mellan dessa grupper var antingen neutrala eller negativa. (2, 4, 6) Det kom fram att de unga själva upplevde att deras grupper kunde ha både en bra och dålig effekt på dem. Vissa grupper var bra, medan andra bara bidrog till problem som till exempel grupp press på att stjäla. (2)

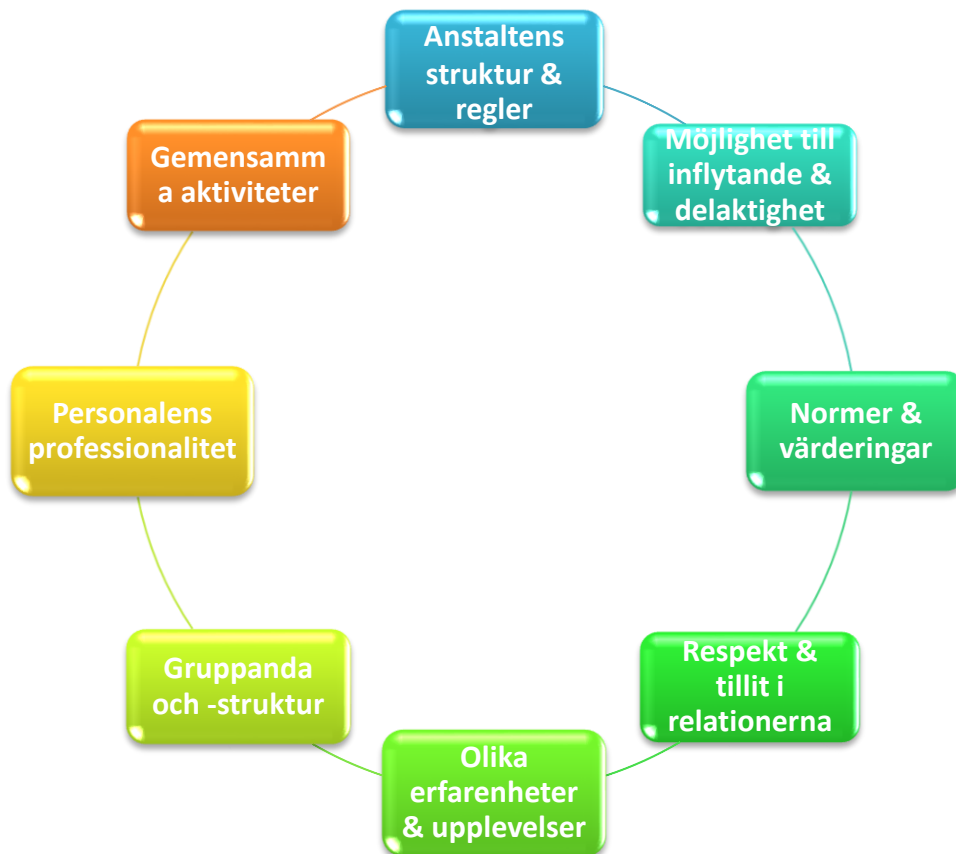
6.4.3 Relationer mellan de unga som präglas av misstro

I några artiklar lyftes det fram sådana unga som hade huvudsakligen dåliga upplevelser av de andra unga på anstalten. Orsaken till denna upplevelse var bland annat mängden unga inom anstalten vilket de unga berättade hindra upplevelsen av anstalten som ett hem och formandet av nära relationer till personalen, eftersom de vuxna inte ansågs ha tillräckligt med tid att tillbringa med de unga. (4, 5) Den andra orsaken till att relationerna upplevdes som negativa var total brist på tillit och respekt vilket kom till uttryck som

stjälande, våldsamt beteende och ett orättvist bemötande (2, 4). Den tredje orsaken till de dåliga relationerna var de ungas upplevelse av att de inte egentligen hade någonting gemensamt. Några av dessa unga berättade att de inte hade en enda nära relation till en annan individ på anstalten. (4)

7 ANALYS OCH DISKUSSION

En förutsättning för förandet av socialt kapital är att människan ingår i en gemenskap som präglas av ömsesidig tillit och förtroende. Detta betyder att då man studerar människans sociala kapital bör fokus ligga på dess sociala relationer. (Giddens 2007 s. 514-515, Rønning & Starrin 2011 s. 23, Woolcock 2000 s. 27) Resultaten i min forskning tyder på att de ungas relationer till varandra och personalen var beroende av hur väl personkemin fungerade mellan parterna, möjlighet till inflytande av olika beslut och aktiviteter, tiden man bott på anstalten, personalens professionalitet, respekt och tillit i relationerna, upplevelser och erfarenheter, egen aktivitet och kommunikationsmönster. De ungas sociala relationers förutsättningar för utvecklandet av socialt stöd har jag sammanfattat i Figur 5 nedanför. För att klargöra vad detta egentligen innebär, kommer jag till följande att sammanfatta dessa förutsättningar skilt i relationerna mellan de unga och i relationerna mellan de unga och personalen.

Figur 5. Förutsättningar till utvecklandet av socialt stöd i de ungas sociala relationer

7.1 Förutsättningar för formandet av socialt stöd i relationen mellan de unga

De ungas upplevelser av deras relationer till varandra var väldigt varierande; i bästa fall upplevde de en stark gemenskap i anstalten som präglades av tillit, förståelse och respekt – i värsta fall var de unga konstant rädda för någon annan individ eller gemenskap inom anstalten. Dessa olika upplevelser visade sig bero på flera olika aspekter; personlighet, upplevelser, intressen, värderingar, behov och attityder gentemot anstaltens regler och struktur. Dessutom påverkades dessa relationer av sådana aspekter som de unga inte själva alltid kunde påverka, nämligen personalens värderingar och handlingar.

En betydligt stor del av de unga upplevde att de tillhörde en gemenskap som präglades av ömsesidig tillit, förståelse och respekt. De unga stod upp för varandra, fanns tillgängliga vid behov och gjorde sitt bästa för att stödja och hjälpa varandra i olika situationer. Dessa

relationer erbjöd de unga socialt stöd i olika former, som bland annat praktiska råd, bekräftelse, stöd, empati, trygghet samt en möjlighet att utvecklas som social varelse och som en självständig individ. Dessa resultat stämmer överens med resultaten av Knorth et al. (2008) forskning, som visar att anstaltsvård kan främja utvecklingen av den psykosociala funktionen hos barn och unga. Dessa former av goda relationer bidrar till kognitiva, emotionella och sociala resurser, som anses viktiga för människans hälsa, självförtroende och välmående. (Korkiamäki 2013 s. 43- 46, Starrin 2011 s. 100)

Relationen mellan de unga var dock inte alltid lika positiva och fungerande som exemplen ovanför. I flera fall saknades tillit, respekt och förståelse bland de unga vilket kom till uttryck som stjälande, våld, skvallrande samt brist på förståelse och empati. Detta orsakade otrygghet bland de unga samt en känsla av utanförskap. Orsaken till en dålig atmosfär nämndes vara bland annat brist på varaktiga relationer; gruppdynamiken ändrades varje gång någon medlem flyttade bort från anstalten eller någon flyttade in. Ibland bidrog dessa ändringar i anstalten till positiva förändringar och ibland negativa. Detta stämmer överens med teorin om att det sociala kapitalet inom gemenskapen är föränderligt och är därmed utvecklarbart (Korkiamäki 2013 s. 112, 129-134, Rønning & Starrin 2011 s. 34-36). Enligt Korkiamäki (2013 s. 110-111) och Tjersland et al. (2011 s. 211-212) är det på personalens ansvar att klargöra gemensamma normer och värderingar som bör röra var och en på anstalten för att undvika konflikter - något de unga även själva sade att de önskade i vissa situationer. Människan behöver nära sociala relationer som präglas av ömsesidig tillit och förståelse för att utvecklas och må bra. Socialt kapital i form av relationer som präglas av ömsesidig tillit och förståelse en av de viktigaste grundpelarna för att en individ skulle kunna utveckla hälsa och ta sig ur en utmanande livssituation. (Fauske 2011 s. 136-137, Madsen 2011 s. 138-140, Nilsson & Waldemarson 2007 s. 44-45, Pulkkinen 2002 s. 45-46, Rønning & Starrin 2011 s. 11-12) Personalen på anstalten borde därför arbeta för att skapa en anda av sammanhållning och gemenskap genom att tillsammans fungera kring hur man kan ta hand om, stödja, hjälpa och respektera varandra (Korkiamäki 2013 s. 110-111, Tjersland et al. 2011 s. 211).

Resultaten visar att flera unga upplevde brist på gemensamma aktiviteter, vilket de även nämnde som en orsak till de dåliga relationerna inom anstalten. Gemensamma aktiviteter spelar en avgörande roll i fråga om goda relationer och en bra gemenskap. Förutom goda relationer främjar det samarbetsförmågan, formandet av gemensamma normer, tolerans

för skillnader, förmågan att ge och ta emot feedback samt andra färdigheter som behövs i livet (Cederlund & Berglund 2014 s. 102-104, Tjersland et al. 2011 s. 213-214) Att de unga uttryckte ett behov av att få tillbringa mera tid tillsammans var något som stämde överens med forskningsresultaten av Southwell & Fraser (2010) om de ungas upplevelser och tankar om anstaltsvård. Resultaten visar att personalen i vissa fall fungerade som ett hinder för samspelet mellan den unga genom att begränsa deras böjlighet till att tillbringa tid tillsammans. Detta stämmer överens med påståendet av Cederlund & Berglund (2014 s. 113) och Korkiamäki (2013 s. 125) om att de vuxna kan antingen stödja och främja ungas sociala relationer eller fungera som ett hinder och/eller begränsare för dem. Dessa vuxna skulle eventuellt kunna behöva mera kunskap om betydelsen av människans sociala relationer för att bättre kunna hjälpa dessa unga individer.

Inom anstalten förekom det ofta flera olika gemenskaper, som tydligt bidrog till olika former av socialt stöd – något de även flera unga själva var medvetna om. Vissa gemenskapers normer och värderingar främjade kriminella handlingar medan en annan grupp motiverade de unga till ett mer accepterat beteende. Att olika gemenskaper utvecklas till olika former av socialt stöd var något även Korkiamäki (2013 s. 112, 129-134) och Rønning & Starrin (2011 s. 34-36) håller med om. För att främja utvecklandet av positivt socialt kapital krävs aktivt stöd, handledning och kontroll från de vuxnas sida. Då de vuxna finns tillgängliga och arbetar tillsammans med de unga, löper det en mindre risk för konflikter. (Korkiamäki 2013 s. 125, Cederlund & Berglund 2014 s. 113)

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kunde man konstatera att de sociala relationerna mellan de unga inom en barnskyddsanstalt ser väldigt varierande ut och påverkar därmed de ungas möjlighet till utvecklandet av socialt stöd inom gemenskapen. I bästa fall producerar de unga sinsemellan positivt socialt stöd i form av kognitiva, emotionella och sociala resurser som främjar individens hälsa, självförtroende och välmående. I värsta fall har dessa relationer en motsatt verkan på de unga och producerar negativt socialt stöd som kan till exempel främja ett kriminellt handlande samt fungera som ett hinder för individens välmående och utveckling. En annan möjlighet är att relationerna inte skapar någon form av socialt stöd för vissa unga, utan orsakar enbart psykisk ohälsa som kan komma till uttryck som till

exempel isolering. För att skapa de bästa möjliga förutsättningarna för en positiv gruppanda och tillitsfulla relationer bör personalen inom anstalten främja de ungas sociala förankring på ett professionellt sätt samt hjälpa de unga att vidareutveckla sina sociala kompetenser. Dessutom krävs ett respektfullt bemötande, arbetsmotivation, kompetens och förståelse gentemot de unga från personalens sida.

7.2 Förutsättningar för formandet av socialt stöd i relationen mellan de unga och personalen

Relationen mellan de unga och personalen visade sig också vara väldigt olika; några unga kom utmärkt överens med personalen och upplevde dessa som den närmaste kontakten de hade, medan andra beskrev denna relation som hopplös och dålig. Orsakerna till de olika upplevelserna av relationerna visade sig grunda på de ungas personlighet, behov, attityd gentemot anstaltsvården och personalen. Från personalens sida var arbetsmotivation, kompetens, värderingar, kontroll och förmåga till empati och förståelse avgörande för relationens kvalitet.

Till största delen var de unga nöjda med sin relation till personalen. Flera uttryckte sig vara nöjda med den hjälp och stöd som de hade att erbjuda samt upplevde att de vuxna genuint brydde sig om deras välmående. Det kom fram att personalen hade en väldigt viktig roll i fråga om den ungas framsteg, trivsel och välmående – något som också kom fram i forskningen av Southwell & Fraser (2010) och bekräftas av Cederlund & Berglund (2014 s. 106-107), Korkiamäki (2013 s. 181-182), Pålsson (1979 s. 4-5) och Tjersland et al. (2011 s. 213-214). Flera uttryckte att personalen fick dem att känna sig värdefulla och motiverade för att göra framsteg i sitt liv. Denna form av relation bidrar enligt Hyypä (2007 s. 31-34) och Starrin (2011 s. 92-93) till utvecklande av både självkänsla och självförtroende då individen blir mera medveten om sina resurser, svagheter och behov. Dessa former av goda relationer var lik dem som Southwell & Fraser (2010) upptäckte i sin forskning.

Till motsatsen fanns det också unga som var missnöjda med sin relation till personalen. Orsakerna till dessa upplevelser var de ungas känsla av att personalen inte genuint brydde sig om dem, vilket kom till uttryck som brist på arbetsmotivation och professionalism,

brist på kontroll, orättvist bemötande gentemot de unga samt brist på förståelse och empati. Flera unga uttryckte att de skulle ha behövt en trygg vuxen att lita på och vända sig till vid behov - men en sådan vuxen inte nödvändigtvis fanns bland personalen. Detta är ett till bevis på att människan har ett inre behov av att vara i samspel med andra samt uppleva tillhörighet. Avsaknad av nära relationer till personalen orsakade en känsla av otrygghet och ensamhet hos de unga. Denna grupp upplevde att de inte fick den hjälp och stöd de skulle ha behövt i deras situation och därmed upplevdes anstalten som en fel lösning för dem. Att de sociala relationerna inom anstalten och upplevelserna av vårdens effekt påverkar individens välmående och utveckling stämmer överens med resultaten i forskningarna av Knorth et al. (2008), Harder et al (2012), Pinchover & Attar-Schwartz (2014) och Southwell & Fraser (2010).

Positiv feedback och rättvist bemötande var aspekter som de unga också var missnöjda med – ett resultat som var lik forskningen av Southwell & Fraser (2010). Resultaten visar att personalen i vissa fall inte ingrep i konflikter som förekom bland de unga eller löste dessa problem med omotiverade handlingar eller handlingar där de unga inte fick vara delaktiga – vilket enligt de unga inte hjälpte dem att lösa sina konflikter. Detta stöder påståendet av Huefner & Ringle (2012) om att personalens brist på kontroll, professionalitet och kompetens kan leda till konflikter samt en dålig atmosfär. Att de unga inte trivdes på grund av att de inte upplevde tillhörighet var något även Pinchover & Attar-Schwartz (2014) bevisade i sin forskning.

Resultaten visar att flera unga upplevde att de fick mera negativ feedback i förhållande till positivt som förekom framförallt vid handlingar som bröt emot de gemensamma överenskommelserna på anstalten. Konstruktiva erfarenheter och ett positivt bemötande spelar en central roll för individens positiva utveckling (Cederlund & Berglund 2014 s. 103-105, Kylén 1979 s. 3, Walujo & Malmström 1979 s. 16), vilket dessa unga inte upplevde. Även om syftet med personalens handlingar var bra kan detta inte räknas som positivt socialt stöd på grund av motsatt upplevelse av de unga (Giddens 2007 s. 139-140, Korkiamäki 2013 s. 132 &). Det vore viktigt att personalen gav positiv feedback till de unga, motiverade till ett gott beteende samt skulle bygga vidare på dess resurser och intressen, istället för att lägga fokus på vad den inte kan. Det är viktigt för varje människa att känna sig viktigt och respekterad, vilket kan främjas med ett bemötande som utgår ifrån indivi-

dens resurser och härmed stöder dess delaktighet och självständighet. (Cederlund & Berglund 2014 s. 106-107, Korkiamäki 2013 s. 181-182, Pålsson 1979 s. 4-5). De ungas upplevelser om att förutsättningarna för en god relation var personalens arbetsmotivation samt positiva arbetsmetoder stämde överens med forskningen av Harder et al. (2012).

Den största delen av unga upplevde reglerna och strukturen på anstalten som rättvisa, rimliga och viktiga för allas välmående. Det kom fram att de unga upplevde att dessa främjade deras utveckling till ansvarstagande individer samt lärde dem värdefulla kompetenser som bland annat sociala kompetenser och praktiska kompetenser i form av bland annat städandet. Resultaten tyder på att de unga som fått vara delaktiga i olika beslut genom att till exempel tillsammans fundera på gemensamma spelregler vara också mera lojala gentemot dessa beslut – något som även (Tjersland et al. 2011 s. 217) har påpekat. Att beakta klienternas åsikter och tankar ifråga om diskussioner och beslutsprocesser bidrar även till utveckling av självständighet, delaktighet, medansvar och självförtroende (Tjersland et al. 2011 s. 217). De unga som inte upplevde reglerna och strukturerna som en positiv sak visade sig bero på brist på delaktighet och upplevelse av samhörighet samt personalens brist på motiverade handlingar och regler. Andra orsaker var att personalen inte var konsekventa med reglerna och handlade sinsemellan på olika sätt. För att undvika konflikter förutsätts normer och värderingar som var och en bör följa (Korkiamäki 2013 s. 110-111, Tjersland et al. 2011 s. 211-212). Ungas upplevelse av brist på inflytande i olika beslut stämmer överens med den forskning som Southwell & Fraser (2010) utförde.

Sammanfattning

Resultaten av min forskning visar att relationerna mellan personalen och de unga var till största delen goda och erbjöd de unga socialt kapital i form av tillitsfulla relationer, socialt stöd, samt resurser för kognitiv, emotionell och social utveckling. Lik relationerna mellan de unga var också relationen till personalen i vissa fall dåliga. Den brist på socialt stöd som en del unga upplevde visade sig medföra misstro gentemot sin omgivning, brist på hopp, isolering och en upplevelse av utanförskap – något som även kunde kallas för psykisk ohälsa. Personalen visade sig ha en avgörande betydelse för de ungas trivsel, välmående och framsteg i livet. För att främja goda relationer mellan dessa vuxna och unga

bör bägge parter vara motiverade för att skapa en god relation. Dessutom krävs ömsesidig tillit och förståelse, empati och gemensamma erfarenheter.

7.3 Avslutande diskussion

Min litteraturstudie grundar sig på totalt 246 stycken ungas och vuxnas personliga upplevelser av livet på barnskyddsanstalter. Dessa unga och vuxna hade själva bott på en eller flera barnskyddsanstalter mellan år 1962 och 2015. Trots det breda tidsintervallet fanns det mycket gemensamt i dessa individers upplevelser av den tid de bott på anstalt, men man bör ändå vara medveten om att det skett många förändringar i samhällets struktur, service och normer under denna tid, vilket garanterat påverkat de ungas upplevelser och attityder gentemot barnskyddsanstalter.

Resultatet av min forskning upplever jag inte att kan generaliseras på grund av limiterat antal berörda individer och inkluderade artiklar, upplevelsernas breda tidsintervall, avsaknad av en kontrollgrupp och på grund av att människans åsikter och upplevelser alltid är individuella. Syftet med min litteraturstudie var dock inte att komma fram med ett generaliserbart resultat, utan att föra fram hur de ungas sociala relationer eventuellt *kan* se ut, vad det *kan* bero på och vilka förutsättningar dessa relationer utgör för utvecklandet av socialt stöd – ett syfte som jag personligen anser att jag uppnått. Valet av att använda innehållsanalys som metod visade sig fungera väl, eftersom jag anser att det gett mig goda möjligheter att identifiera den fakta jag var ute efter med tanke på min forskningsfråga. Trots det faktum att jag fått svar på min forskningsfråga med hjälp av en litteraturstudie och innehållsanalys, anser jag att resultatet kunde ha varit av bättre kvalitet ifall jag genomfört intervjuer – något som jag varmt rekommenderar för fortsatt forskning inom området. Andra förslag är att studera de ungas sociala relationer utanför anstalten, inkludera personalens perspektiv och använda sig av andra forskningsmetoder.

Min arbetsprocess har fortskridit i vågor; ibland har det gått bättre, ibland sämre. Arbetet är skrivet under december 2015 och januari 2016, vilket är en relativt kort tid. Ifall jag hade fortsatt arbeta en längre tid skulle slutresultatet säkert varit annorlunda i form av ett mer bearbetat språk, en bredare och mer tillämpbar teoretisk referensram, annorlunda design samt ett mer tillförlitligt resultat. Trots detta är jag väldigt nöjd med slutresultatet

och anser att jag lärt mitt mycket under denna arbetsprocess. Styrkorna i detta arbete anser jag vara de vetenskapliga och mångsidiga källorna jag använde vid redovisningen av tidigare forskning och teoretisk referensram, val av tema som inte ännu studerats mycket samt de olika delarna i arbetet som stöder varandra och gör att resultatet av själva litteraturstudien kunde kopplas med tidigare forsknings och teoretisk referensram.

KÄLLOR

- Arnsvik, Anders. 2013, Vikten av mötesplatser för social utsatta. I: Eriksson, Lisbeth., Nilsson, Gunilla., & Svensson, Lars A, red. *Gemenskaper: Socialpedagogiska perspektiv*. Göteborg: Daidalos, s. 257-275.
- Cederlund, Christer & Berglund, Stig-Arne. 2014, *Socialpedagogik – pedagogiskt socialt arbete*. Stockholm: Liber AB, 183 s.
- Cederlund, Christer. 2013, *Gemenskapens förutsättningar*. I: Eriksson, Lisbeth., Nilsson, Gunilla., & Svensson, Lars A, red. *Gemenskaper: Socialpedagogiska perspektiv*. Göteborg: Daidalos, s. 299-302.
- Coleman, James S. 1988, Social capital in the creation of human capital, *American journal of sociology*, vol. 94, s. 95-120.
- Fauske, Halvor. 2011, Kan socialtjänsten bygga socialt kapital? – Om socialt kapital som resurs i barnavårdsärenden. I: Starrin, Bengt & Rønning, Rolf, red. *Socialt kapital – I ett välfärdsperspektiv*, Malmö: Liber AB, s. 127-142.
- Ferguson, Kristin M. 2006, Social capital and children's wellbeing: a critical synthesis of the international social capital literature, *International journal of social welfare*, vol. 15, nr 1, s. 2-18.
- Finlands grundlag 11.5.1999/731, Uppdaterad lagstiftning. Tillgänglig: <http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731> Hämtad 1.12.2015.
- Forsberg, Christina & Wengström, Yvonne. 2013, *Att göra systematiska litteraturstudier*, 3 uppl., Stockholm: Natur & Kultur, 219 s.
- Friberg, Febe, red. 2006, *Dags för uppsats: Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten*, Lund: Studentlitteratur, 154 s.
- Giddens, Anthony. 2007, *Sociologi*, 4 uppl., Lund: Studentlitteratur, 744 s.
- Harder, Annemiek T. Knorth, Erik J., Kalverboer, Margrite E. 2012, A secure base? The adolescent-staff relationship in secure residential youth care, *Child and family social work*, vol. 18, nr 3, s. 305-317.

- Huefner, Jonathan C & Ringle Jay L. 2012, Examination of negative peer contagion in a residential care setting, *Journal of child and family studies*, vol. 21, nr 5, s. 807-815.
- Hyypä, Markku T. 2007, *Livskraft ur gemenskap – om socialt kapital och folkhälsa*, Lund: Studentlitteratur, 175 s.
- Höst, Martin., Regnell, Björn., Runeson, Per. 2006, *Att genomföra examensarbete*, 10 uppl., Lund: Studentlitteratur, 153 s.
- Jacobsen, Dag Ingvar. 2007, *Förståelse, beskrivning och förklaring - Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, 10 uppl., Lund: Studentlitteratur, 316 s.
- Jacobsen, Dag Ingvar. 2012, *Förståelse, beskrivning och förklaring - Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*, 2 uppl., Lund: Studentlitteratur, 327 s.
- Kajanoja, Jouko. 2012, Vad avspeglar finlandssvenskarnas starka sociala kapital? I: Surakka, Jukka & Hyypä, Markku T, red. *Social delaktighet*, Helsingfors: Arcada, s. 9-14.
- Knorth, Erik J., Harder, Annemiek T., Zandberg, Tjalling., Kendrick, Andrew J. 2008, Under one roof: A review and selective meta-analysis on the outcomes of residential child and youth care, *Children and youth services review*, vol. 30, nr 2, s. 123-140.
- Korkiamäki, Riikka. 2013, *Kaveria ei jätetä! Sosiaalinen pääoma nuorten vertaissuhteissa*, Tampere: Juvenes Print, 105 s.
- Krekula, Clary. 2011, Äldres boende som socialt kapital. I: Starrin, Bengt & Rønning, Rolf, red. *Socialt kapital – I ett välfärdsperspektiv*, Malmö: Liber AB, s. 225-236.
- Kuoppala, Tuula & Säkkinen, Salla. 2015, *Lastensuojelu 2014*. Institutet för hälsa och välfärd. Tillgängligt: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129537/Tr25_15.pdf?sequence=1 Hämtad 01.01.2016.
- Kylén, Gunnar. 1979, *Förord*. I: Walujo, Sophian., Malmström, Cecilia. *Gemenskap, samarbete, utveckling: Handbok I en metod för individuell och social utveckling*, Falköping: Gummessons Tryckeri, s. 3.
- Madsen, Bent. 2011, *Socialpedagogik*, Lund: Studentlitteratur, 244 s.
- Nilsson, Björn & Waldemarson, Anna-Karin. 2007, *Kommunikation: Samspel mellan människor*, 3 uppl., Lund: Studentlitteratur, 169 s.

- Piiva, Katarina., Bodil Karlsson, Lis., Boklund-Palm, Ann. 2011, Mellan emancipation och rehabilitering – En studie av ett arbetskooperativ. I: Starrin, Bengt & Rønning, Rolf, red. Socialt kapital – I ett välfärdsperspektiv, Malmö: Liber AB, s. 164-165.
- Pålsson, Ture. 1979, Förord. I: Walujo, Sophian., Malmström, Cecilia. Gemenskap, samarbete, utveckling: Handbok I en metod för individuell och social utveckling, Falköping: Gummessons Tryckeri, s. 4-5.
- Pulkkinen, Lea. 2002, Mukavaa yhdessä: sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys, Jyväskylä: PS-Kustannus, 312 s.
- Putnam, Robert D. 1993, Making democracy work: Civic traditions in modern Italy, New York: Princeton: University Press, 258 s.
- Rønning, Rolf. 2011, Systematisk användning av socialt kapital i välfärdsstaten: Kvalitetsförbättring eller som att sätta näktergalen i bur? I: Starrin, Bengt & Rønning, Rolf, red. Socialt kapital – I ett välfärdsperspektiv, Malmö: Liber AB, s. 57-72.
- Salmivalli, Christina. 2005, Kaverien kanssa- Vertaissuhteet ja sosiaalinen kehitys, Jyväskylä: PS-kustannus, 240 s.
- Surakka, Jukka & Hyyppä, Markku T. 2012, Social delaktighet. Helsingfors: Arcada, 22 s.
- Starrin, Bengt & Rønning, Rolf. 2011, Socialt kapital – I ett välfärdsperspektiv, Malmö: Liber AB, 302 s.
- Taskinen, Sirpa. 2007, Barnskyddslag (417/2007): Tillämpningsguide, Helsingfors: Stakes, 134 s.
- Tjersland, Odd Arne., Engen, Gunnar., Jansen, Ulf. 2011, Allianser – värderingar, teorier och metoder i socialt arbete, Lund: Studentlitteratur, 342 s.
- Tuomi, Jouni & Sarajarvi, Anneli. 2009, Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi, 11 uppl., Helsinki: Tammi, 182 s.
- Walujo, Sophian., Malmström, Cecilia. 1979, Gemenskap, samarbete, utveckling: Handbok I en metod för individuell och social utveckling, Falköping: Gummessons Tryckeri, 159 s.
- Woolcock, Michael. 2000, Sosiaalinen pääoma: menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus. I: Kajanoja, Jouko & Simpura, Jussi, red. Sosiaalinen pääoma: Globaaleja ja paikallisia näkökulmia. Helsingfors: STAKES, s. 25-49.

BILAGA 1. TABELL ÖVER INKLUDERADE ARTIKLAR

Nr.	Artikelns författare, publikations år & titel	Syfte	Metod	Resultat	Kvalité
1	<i>Khoo Eveleyn, Mancinas Sandra, Skoog Viktoria. 2015. We are not orphans. Children's experience of everyday life in institutional care in Mexico.</i>	<i>Studiens syfte är att klarlägga hur vardagen och de sociala nätverket ser ut för de barn och unga som bor på barnskyddsanstalter i Mexiko.</i>	<i>Som forskningsmetod användes kvalitativa ansatser i form av intervjuer och observationer. Sammanlagt 8 stycken unga i åldern 14-16 inkluderades för studien, var av 2 stycken var pojkar och 4 stycken flickor.</i>	<i>Studiens resultat visar att de unga till största delen upplevde anstalten som ett tryggt ställe att bo på men uppfattades inte av alla som ett hem. De unga upplevde att det är viktigt att vara delaktig i olika beslut som rör en själv, att bli förstörd och bekräftad av sin omgivning, att tillhöra en gemenskap samt uppleva tillhörighet. De sociala relationerna uppfattades ofta som väldigt varma bland de unga inom anstalten, samtidigt som de unga upplevde att de blev stigmatiserade av samhället.</i>	Hög
2	<i>Reinikainen Sarianna. 2009. Nuorisokodista maailmalle – Kokemuksia nuorisokodissa elämisestä ja aikuisiässä selviytymisestä.</i>	<i>Syftet med denna studie var att kartlägga upplevelser och erfarenheter av livet på ett ungdomshem, interventionens effekt och dess påverkan på livet efter att de unga flyttat bort från anstalten.</i>	<i>Som forskningsmetod användes kvalitativa ansatser i form av intervjuer och enkäter. Sammanlagt 62 stycken kvinnor som bott på ungdomshem svarade på enkäterna och 34 stycken deltog i intervjuerna. Kvinnorna var födda mellan år 1950 och 1980.</i>	<i>Resultatet av denna studie visar att kvinnornas upplevelser av ungdomshemmet var väldigt varierande och visade sig bero på hur väl ungdomshemmet svarade på individuella behov och förväntningar, var av de vanligaste var upplevelsen av trygghet, tillhörighet och bekräftelse. Resultaten angående kvinnornas arbetsliv och ekonomisk situation som vuxna visade sig vara sämre i jämförelse med resten av Finlands kvinnliga befolkning. Kvinnornas egen upplevelse av att klara sig var däremot relativt bra.</i>	Hög
3	<i>Laitinen Kai. 2006. "Mut, ku ei mulla oo mitään muutakaan kotii..." Tutkimus nuorisokodissa asuvien nuorten kotikokemuksesta.</i>	<i>Syftet med studien var att granska ungas personliga upplevelser av ungdomshem som ett hem.</i>	<i>Forskningsmetoden var kvalitativ. För datainsamling intervjuades sammanlagt 12 stycken unga i åldern 15-18, var av 6 stycken var flickor och 6 stycken pojkar.</i>	<i>Resultaten av studien var att de ungas upplevelser av ungdomshemmet som ett hem var mycket varierande. Förutsättningarna för upplevelsen av ungdomshemmet som ett bra hem visade sig vara en god och positiv atmosfär, personalens förmåga till förståelse gentemot de ungas känslovärld, personalens medvetenhet om deras egna känslotillstånd och tankevärld, trygghet, händelsernas förutsägbarhet samt kontakt till familj och släkt.</i>	Medel
4	<i>Calheiros Maria Manuela, Patricio Joana N. 2012. Assessment of needs in residential Care: Perspectives of youth and professionals.</i>	<i>Studiens syfte var att kartlägga unga individers behov i fråga om livssituation, sociala nätverk och utbildning inom barnskyddsanstalter.</i>	<i>Studiens forskningsmetod var kvantitativ. För insamling av data användes enkäter som besvarades av 101 stycken ungdomar i åldern 14-23, samt 47 stycken vuxna arbetstagare inom dessa anstalter i åldern 28-53.</i>	<i>Resultaten visade att de unga upplevde ett behov till förbättringar i fråga om kvaliteten av personalens utbildning, struktur, långvariga relationer, den fysiska miljön inom anstalten, delaktighet och inflytande i olika beslut. Dessutom uttrycktes ett behov av tillitsfulla relationer till personalen och de andra unga inom anstalten. I fråga om utbildning visade resultaten behov av trygghet, säkerhet, harmoni, god atmosfär samt motivation.</i>	Hög
5	<i>Gallagher Bernard, Green Adam. 2011. In, out and after care: Young adult's views on their lives, as children, in a therapeutic residential establishment.</i>	<i>Syftet med denna studie var att kartlägga upplevelser av servicen och livet på barnskyddsanstalter i England ur klienternas perspektiv.</i>	<i>Forskningsmetoden var kvalitativ. Sammanlagt 16 stycken unga i åldern 16-22 intervjuades för studien.</i>	<i>Resultatet av studien visar att största delen av upplevelsena var positiva. Relationen till personalen samt den hjälp och stöd de hade att erbjuda var en aspekt som de flesta var nöjda med. Upplevelsena av anstaltens struktur, terapi, skolgång, vänskapsrelationer var också till största delen positiva. Motsatta negativa upplevelser förekom också, men till största delen var de unga nöjda med livet på barnskyddsanstalten.</i>	Hög
6	<i>Emond Ruth. 2003. Putting the care into residential Care – The role of young people.</i>	<i>Syftet med denna studie var att klargöra vilken form av socialt stöd de unga erbjuder varandra inom en barnskyddsanstalt i Skottland.</i>	<i>Forskningsmetoden var kvalitativ. Observation och intervjuer utfördes i två olika barnskyddsanstalter, vilket omfattade sammanlagt 13 stycken unga i åldern 12-17.</i>	<i>Resultaten av studien visar att de unga erbjöd varandra sådan form av socialt stöd och känsla av tillhörighet som personalen inte upplevdes kunna erbjuda. De unga upplevde att deras kamrater inom anstalten hade en stor inverkan på deras attityder gentemot vården, deras utveckling av personlighet samt utveckling av sociala kompetenser.</i>	Hög